National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 25 1978

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 29 (2472) XXVII aastakäik — Teisipäeval, 18. aprillil 1978 — Tuesday, April 18, 1978 — Üksiknumbri hind 35 senti

Kohtamine Valge Maja esindajatega

Balti rahvusgruppide delegaadid taotlevad kokkusaamist president Carteriga

WASHINGTON — Ameerika Ühendriikides, Washingtonis, tegutseva balti rahvaste vabadusvõitluse organisatsiooni Joint Baltic American National Commitee esindajad kohtusid 4. aprillil Washingtonis Valge Maja personali esindajatega, kelledega käsitati Belgradi konverentsi ja mitmeid teisi küsimusi.

Balti võitlusorganisatsiooni esindasid Mäido Kari (eesti), John Genys (leedu) ning Olgerts Pavlovskis ja John Bolsteins (läti). Valge Maja tähtsamaks esindajaks oli Riikliku Julgeolekunõukogu liige ida ja lääne suhete alal Gregory Treverton.

Tähtsamate küsimustena kerkisid kõne alla kohtumise võimalus president Carteri ja balti rahvusgruppide esindajate vahel,

Belgradi konverents ja sellele järgnev Madriidi konverents 1980. aastal, presidendi juurde erilise etniliste küsimuste ametniku määramine, inimõiguste küsimus seoses majanduslikus koostöös N. Liiduga ja Ikestatud Rahvaste Nädala küsimus.

G. Treverton kinnitas, et tema arvates on võimalik korraldada kohtumist president Carteri ja balti gruppide esindajate vahel. Enne seda peaksid aga baltlased välja töötama küsimuste kava ja saatma selle Riikliku Julgeolekunõukogu juhatajale ja presidendi välispoliitilisele nõuandjale Zbigniew Brzezinskile tutvumiseks.

Belgradi konverentsi osas kritiseerisid Balti rahvusgruppide esindajad konverentsi lõpukomiinikeed, mille koostamisel lääneriigid endid maksma ei pannud.

Valge Maja esindajad mainisid, et Belgradi konverentsi ettevalmistustööd ei olnud Ühendriikides toimunud administratsiooni vahetuse tõttu põhjalikud kuid Madriidi konverentsiks kavatsetakse teha suuremaid ettevalmistusi. Balti rahvusgruppide esindajate poolt toonitati, et Ühendriikide delegatsiooni Madriidis peaks kuuluma ka Ida-Euroopast pärit etniliste gruppide esindajad.

Eesti, läti ja leedu rahvusgruppide delegaadid andsid kokkutulekul ühtlasi põhjaliku ülevaate, kuidas N. Liit tööstuse väljaarendamise ettekäändel hävitab sihikindalt balti **rahvaid.**

Gregory Treverton kinnitas, et selle küsimusega on juba tegeletud ning et õigel momendil kavatsetakse rakendada eriaktsioone ja vastavaid seadusi.

Lõpuks tõstsid balti rahvusgruppide esindajad üles Ikestatud Rahvaste Nädala küsimuse ja toonitasid, et möödunud aastal esitati presidendile sellekohane proklamatsioon väga hilja ning see oli nõrgalt sõnastatud. Valge Maja esindajad vabandasid neid väärnähteid jällegi administratsiooni vahetusega ja toonitasid,

et käesoleval aastal antakse proklamatsioon õigel ajal ning selle sisu suhtes võivad etnilised grupid esitada oma ettepanekuid.

Balti rahvusgrupid jatkavad oma kontakte Valge Majaga ning taotlevad kohtumist presidendt Carteriga.

Kirjanikud ja luuletajad äsjastel Kultuuripäevadel New Yorgis. Ees vasakult: Liisu Mikiver ja Urve Karuks. Seisavad vasakult: I. Mikiver, A. Roos ja I. Ivask. Foto: A. Pensa

Iisrael annab ja võtab

JERUUSALEMM — Iisraeli valitsus tegi teatavaks, et ta võtab rahuläbirääkimistel Jordaaniaga aluseks Liitunud Rahvaste Organisatsiooni resolutsiooni, mis nõuab Iisraeli vägede väljatõmbamist okupeeritud aladelt, kuid samal ajal kinnitati, et see ei tähenda Iisraeli seniste seisukohtade muutmist Jordani jõe läänekalda suhtes. Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeolekunõukogus võeti 1967. aastal teatavasti vastu resolutsioon 242, mis nõuab Iisraelilt taandumist kõigilt okupeeritud araablaste aladelt.

Iisrael hoiab ilmselt ikka veel kinni oma senisest seisukohast, **mille kohaselt Jordani jõe läänekaldal garanteeritakse araablastele piiratud ulatuses omavalitsus kuid Iisrael ei poolda seal separaatse riigi moodustamist.**

Üle 40 ohvri rongiõnnetusel

BOLOGNA — Itaalias Bologna linna lähedal juhtus möödunud laupäeval raske rongiõnnetus, mis nõudis üle 40 inimohvri, kuna paljud said vigastada ja haavata. Õnnetus tekkis maalibisemise tulemusena, mille tagajärjel üks kohaliku rongi vedur libises kõrvalolevatele roobastele, kus ta jäi ette Veneetsia—Rooma kiirrongile. Kokkupõrke tulemusena jooksid mitu kiirrongi vagunit roobastest välja ja veeresid kallakust alla.

Lääne-Saksamaa valmis aktsepteerima neutronipomme

BONN — Lääne-Saksamaa kantsler Schmidt tegi parlamendis teatavaks, et Lääne-Saksamaa informeeris juba mitu kuud tagasi Ühendriike, et ta on valmis paigutama neutronpommid oma territooriumile. Schmidt nõustus siiski president Carteri seisukohaga neutronpommi produktsiooni edasi lükkamiseks, kinnitades, et see otsus on N. Liidule ja teistele Varssavi pakti riikidele kindlakujuliseks signaaliks, et neil on aeg hakata oma relvastust piirama.

Schmidt lükkas oma kõnes tagasi opositsiooni süüdistused, et Lääne-Saksamaa sotsialistlik valitsus on ajanud kõikuvat poliitikat neutronpommi suhtes. Ta ütles, et Lääne-Saksamaa on valmis neid pomme oma territooriumil aktsepteerima

kuid ta nõustus siiski ka president Carteri poliitikaga, et neid surmakiiri levitavaid pomme tuleb kasutada kommunistlikkudelt riikidelt relvastamise alal kontsessioonide välja pressimiseks.

Kantsleri arvates peavad lääneriigid oma relvi moderniseerima ja täiendama kui nad tahavad hoida jõudude tasakaalu pidevalt oma relvastust suurendavate kommunistlikkude riikide vastu. Baieri kristlik-demokraatide partei juht Josef Strauss nimetas seda absurdseks kui lääneriigid loodavad, et venelased loobuvad oma uute rakettide ja lennukite produtseerimsest ainult sel põhjusel, et läänemaailm on loobunud neutronpommist.

Terroristidele ei anta järele

Itaalia bandiidid lubavad mõrvata Aldo Moro

ROOMA — Itaalias valitsev kristlik-demokraatlik partei tegi teatavaks, et valitsus ei asu Punase Brigaadi terroristidega läbirääkimistesse poliitikategelase Aldo Moro vabastamiseks. Bandiidid tegid teatavaks, et Aldo Moro on antud „rahva kohtu" alla, kes on mõistnud ta surma „rahva vastu tehtud kuritegude" pärast.

Kristlik-demokraatliku partei juhtivatest ringkondadest mainitakse, et partei püüab taotleda kõigi põhiseaduse poolt ettenähtud võimaluste piirides Aldo Moro vabastamist

kuid ta ei lasku terroristidega läbirääkimistesse ja ebaseaduslike tehingute sõlmimisesse.

Bandiidid andsid välja oma kommünikee, milles kinnitatakse, et Aldo Moro on suur kurjategija ning teda karistatakse surmanuhtlusega tema kuritegude eest töötava rahva vastu. Itaalia poliitilistes ringkondades konstateeritakse, et terroristid on hakanud oma operatsioonidega kiirustama, **millest võib järeldada, et nad kardavad avastamist ja politseivõimude kiiüsi sattumist.**

Mõrvar vaikib kangekaelselt

Vangistatud Punase Brigaadi liige tunnud tööpõlgur

TORINO — Itaalia politseivõimud tabasid 28-aastase Punase Brigaadi liikme Cristoforo Piancone, kes sai haavata kui ta tungis koos oma kaaslastega kallale ühele vangivalvurile, kes langes terroristide kuulidest. Politsei lootis, et ta saab vangilangenud haavatud terroristilt andmeid Punase Brigaadi ja endise peaministri Aldo Moro küüditajate kohta kuid bandiit vaikib kangekaelselt ja toonitab, et ta on sõjas vangi langenud poliitiline vang.

Itaalia politsei on uurinud Piancone minevikku ja leidnud, et ta on tüüp, kes kunagi rahul pole olnud oma eluga ja kes on töölt vallandatud paljude puudumiste pärast.

Ta oli varem kommunistliku partei liige, kuid lahkus parteist kuna tema arvates oli partei juhtkond poliitiliselt liiga mõõdukas.

Fiati autovabriku töölisena tegutses ta ka metallitööliste ametiühingu väikese funktsionärina, kuid jättis ka need ülesanded unarusesse ja tähendas avameelselt, et ta vihkab kõike tööd ning et kõik tööjuhatajad tuleksid mõrvata.

Wintario uued võidud

Neljapäeval, 13. aprillil peetud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nr. 46530 seeria 04, nr. 97363 seeria 17, nr. 33702 seeria 25, nr. 58165 seeria 09 ja nr. 50075 seeria 41.

T.E. APOSTLIKU ÕIGEUSU KEVADINE

NÄITEMÜÜK-PEREKONNAÕHTU

toimub laup., 22. apr. 1978 kell 5 p.l. Peetri kiriku saalis

Kavas: RIKKALIK LOTERII, KÄSITÖÖDE MÜÜGILAUD, OKSJONID JA KOHVILAUD

Käsitööde müügilaud avatud kell 4 p.l.

Kõik südamest teretulnud!

T.E. AIANDUSKLUBI
neljap., 27. apr. 1978 kell 8 õ.
Eesti Majas

Laudkonnavestlus „Kevad meie aias"

Vestlusest osavõtjad: M. Lepik, J. Oinus, M. Joasaare, J. Roand ja E. Kuris

KÕIK TERETULNUD!

ESIMENE PÄRNUMAALASTE

KEVADPIDU

Saame kokku ja tutvume
Tartu College'is reedel, 21. apr. kell 8 õ.
Külalised teretulnud!
Sissepääs $5.—, pensionäridelt $4.— koos kohvilauaga

BAAR ● TANTS

Tantsumuusika HARRY LIIV ja OLAF KOPVILLEM
Informatsioon — pr. Ö. Türk, tel. 461-5859

AKADEEMILINE KODU

1. MAI VASTUVÕTT

laup., 29. apr. s.a. algusega kell 8 õ. TARTU COLLEGE'is

Kavas vanu üliõpilaslaule akadeemiliselt kvartetilt — Ülo Isberg, Urmas Nigur, Andres Raudsepp ja Andres Tork

TANTSUKS HARRY LIIVI ORKESTER

Sissepääs $5.— isikult — Palun, tulge värvides!

T.E. NAISSELTS
korraldab Peetri kiriku seltskondlikes ruumes

KÜÜNLAVALGUSE ÕHTU

neljap., 20. apr. kell 7.30 õ.

Loeng „PAKISTAN" — Jaan Lepp

Valguspildid — Kohvilaud

TORONTO EESTI MEESKOORI

AASTA-KONTSERT

Juhatab HARRI TOI

Solist tenor HEINZ RIIVALD

Klaveril ASTA RIIVALD

Pühapäeval, 23. aprillil, 1978, kell 3 p.l.
Toronto Ülikooli Edward Johnson Building'u Walter Hall'is
80 Queen's Park Cresc.

Kontserdi pääsmed saadaval T.E.M. liikmete käest või kontserdi päeval koha peal.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

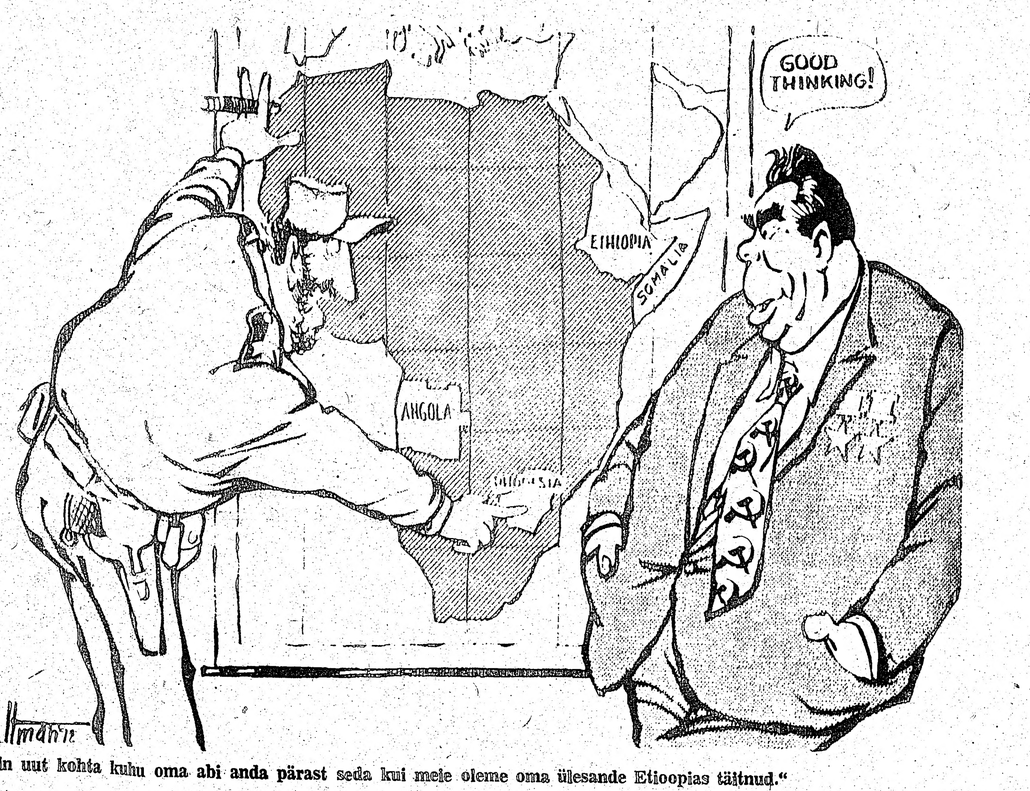

„Ma otsin uut kohta kuhu oma abi anda pärast seda kui meie oleme oma ülesande Etioopias täitnud."

Mida on oodata Kesk-Idas

Liibanoni lõunaosas sissetungi-nud ja seal suurt hävitustööd tei-nud Iisraeli väeüksused hakkavad pikkamööda vallutatud aladelt ta-gasi tõmbuma ja annavad kont-rolli nende piirkondade üle Lii-tunud Rahvaste Organisatsiooni lipu all kohale saadetud sõduritele. Vastavalt Iisraeli taandusmis-operatsioonidele saabuvad tagasi ka sõjategevuse tagajärjel lahku-nud tsiviilpõgenikud, kes palju-des kohtades eest leiavad ainult oma endiste kodude varemed.

Iisraeli hävitav sõjakäik Liiba-noni, mida ühelgi määral ei õi-gusta Palestiina araablaste terro-riakatsioonid Iisraeli tagalas, näitab, kuivõrd madalale on lan-genud kogu maailma moraalsed põhialused ning kuivõrd võimetu on maailm võitlema ja elimineeri-ma vastutustundetuid hävitavaid jõudusid. Liitunud Rahvaste Or-ganisatsiooni sõjajõudude kohale-saatmine Liibanoni lõunapiirkon-dadesse pärast seda kui seal on tohutu hävitustöö juba tehtud on omamoodi paroodiaks ning kõne-leb selget ja masendavat keelt maailma organisatsiooni võime-tusest.

Iisraeli sõjakäiguga ei lahenda-tud midagi, see jõududemonst-ratsioon ei korraldanud ühtegi küsimust ning ei pannud punkti ühelegi probleemile. Paljud tun-nusmärgid kõnelevad isegi selle poolt, et olukord on muutnud veelgi komplitseeritumaks ja keerulisemaks, vahekorrad ping-elisemaks ja õhkkond pilvisemaks. Tundub, et kui Kesk-Idas tahe-takse kuidagi rahu saavutada ja seda vastavate kokkulepetega kindlustada, siis tuleb pinnason-deerimistega ja läbirääkimistega uuesti otsast alata kuna Egiptuse presidendi rahuotsimise struk-tuur on viimaste sündmuste taus-tal peaaegu täielikult kokkuvari-senud.

Selles olukorras on jällegi suur osa täita Ühendriikidel ja paljud vaatavad ootavalt Washingtoni poole oodates sealt abi ja lahen-dust. See on ka mõistetav, sest ainuke riik, kes on võimeline Iisraeli mõjutama ja sellele sur-vet avaldama on Ühendriigid, kel-lede relvade ja majandusliku toe-tuse abil Iisrael on endale Kesk-Idas kätte võidelnud praeguse domineeriva positsiooni.

Carterile ja tema välispoliitilis-tele nõuandjatele on selge, et Kesk-Idas on võimalik ainult sel juhul rahu ja kokkuleppeid saa-vutada kui Iisrael taandub oma praegustest rangetest seisukohta-dest ning teeb araablastele pales-tiinlastele eluõiguse garanteeri-misega ning vallutatud maade tagasiandmisega kontsessioone. Selles suunas on president Carter avaldanud ka Iisraeli peaminist-rile Beginile survet, kuid nähta-vasti saab Begin Ühendriikide mõjuvõimsatelt juutide gruppi-delt niivõrd tugevat toetust, et ta ei ole nõus kompromissidega ja järelandmistega. Samal ajal ei saa ka Carter oma surveavaldus-tega liiga kaugele minna, kuna järgmistel valimistel on tal jälle-gigi vaja juutide hääli ning nen-de toetust.

Selles olukorras ei ole ka rahu-läbirääkimiste uuesti alustamisel suuri väljavaateid kokkulepete saavutamiseks. Olukorda võib siiski ootamatult muudatuse tuua Iisraeli oma sisemine surve valitsusele järelandmiste tegemi-seks. Tugevad ja silmatorkavad tunnusmärgid on selleks juba olemas, kuna kontsessioonide te-gemist nõuavad Iisraeli armee veteranide mõjuvõimsad ring-konnad ja Iisraeli parlamendis opositsioonis olev tugev tööra-kond. Begini paindumatu poliiti-ka vastu on ka Iisraeli rahva ena-mus, kuna äsja korraldatud ring-küsimusel selgus, et 69,8 protsen-ti Iisraeli elanikest soovib pigem rahu kui võidelda lakkamatult araablastelt okupeeritud alade oma valduses säilitamise eest.

Lähem tulevik peab näitama, millise suuna võtab sündmuste areng Kesk-Idas: kas Iisrael jat-kab oma põikpäiseid poliitikat ja riskib oma viimase liitlase kaota-misega kui Carteril jatkub selg-roogu Ühendriikide juutidega ja nende organisatsioonidega vastu-ollu sattuda või valib Iisrael kompromisside ja kokkulepete tee, mis on ainsaks võimaluseks selles piinatud maakera nurgas rahu saavutamiseks.

K. A.

Maailma õlitoodang üle kolme miljardi tonni

Maailma õlitoodang tõusis möödunud aastal üle kolmele miljardile tonnile. Kogu maailma-õlirafineerimistööstustes jäi pea-gu neljandik võimalusist kasuta-mata, sest need on paisutatud nii suureks, et kogu maailma ka-patsiteet on nüüd 3,9 miljardit tonni. Toodangu juurdekasv oli 3,4%, mis on natuke üle 100 mil-joni tonni. Suurim õlitootja maa on endiselt N. Liit, kes on andnud viiendiku (20%) maailma õlist. Sellele järgnevad Ameerika Ühendriigid 15,3%-ga, Saudi-Araa-bia 15%-ga, Iraan 9,1%-ga ja Ve-netsueela ja Iraak kumbki 3,8-ga. Lähis-Ida maad andsid kokku kolmandiku, Opec-maad aga pea-gu poole maailma õlitoodangust.

Suhteliselt suurim oli õlitoodan-gu juurdekasv Inglismaal, kus see kasvas kahekordseks jäädes siiski 1%-le maailma kogutoodan-gust. Norra õlitoodang aga oli eelmisest väiksem kuna tulekah-ju puurimisalusel takistas pide-vat tegevust.

Rootsis selgus asüüli taotleja

STOKHOLM (EPL) — Teatasime hiljuti, et Haparanta politseijaos-konnas on poliitilist asüüli taotle-nud Eestist üle Põhja-Soome põge-nenud mees, kelle nime ametivõi-mud esialgul ei avaldanud.

Nagu nüüd selgub, on põgenik eesti rahvusest, 36 aastane ja kan-nab nime Tiit Lepp. Ta olevat töö-tanud mh. Tallinna raadios ja TV-s.

N. Liit Hiina suuremaks vaenlaseks

Oktoobrirevolutsiooni 60-daks aastapäevaks tegi Hiina parteijuht Hua Kuo Feng teatavaks Hiina vä-lispolitika alused. Selles on maailm jagatud kolmeks: esimesse ossa kuuluvad Hiina, sotsialistlikud rii-gid ja arengumaad, teise maailma tööstusriigid ning kolmandasse maailma suurriigid — USA ja N. Vene.

Kogu kava on koostatud Hiina marksistliku ideoloogide ühistööna ja kujutab laiast laastust Mao vas-tavat kava 1974. aastast. Seda võiks nimetada ka „teooriaks kol-mest maailmast". Venelastel on sellele vastandiks „rahu ja koostöö programm" ning ameeriklastel Kissingeri ja Brzezinski õpetustele baseeruv „globaalse strateegia plaan".

Mao seisukoht

Mao ei vaaldenud maailmapoliiti-kat dogmaatiliste prillide läbi, vaid näitas imestusväärset taipa-mist rahvusvaheliste jõuvahekor-dade suhtes. Samuti tema maail-marevolutsiooni õpetus polnud ki-vistunud, vaid haaras palju takti-kalisi võimalusi. Mao ühendas Le-nini maailmavallutamise strateegia vana hiina sõjakavalusega. Ta ei jaganud maailma kunagi ka-heks: heaks ja halvaks, vaid ar-mastas mängida kõigi nende jõu-dudega, mis seisid temal käsutu-ses

Pärast USA lüüasaamist Vietna-mis, lõi ta 1974 teooria „kolmest maailmast", kus ta paigutas Aasia ja Aafrika iseseisvad riigid Hiina-ga samasse gruppi, välja arvatud Jaapani, mille paigutas „tööstus-riikide maailma".

Mao järglased täiendavad teooriat

Mao järglased võtsid omaks te-ma teooria. Nad ei tee omale pet-tepilte mingisugusest uuest maail-makorrast ega plaanitse militaar-sete jõudude tasakaalustamist, kuid ei anna ka kindlat definitsioo-ni oma „kolme maailma" kohta. Küll võib tähele panna, et nad püüavad analüüsida militaarseid jõude, vastuolusid ja arengutен-dentse eri maades ja vastavaid teadmisi kasutada oma huvides.

„Kolme maailma" teooriat kä-sitlevad hiinlased kui marksism-leninismi jätku, mis võrtsitatud Marxi, Engelsi, Lenini ja Stalini tsitaatidega. Selles on juttu inter-natsionaalsest proletariaadist, klassivõitlusest ja üleminekust sotsialismile, kuid öeldakse ka, et rahvusvahelise klassivõitluse fron-did pole kindlapiirilised, sest rah-vusvaheline kodanlus pole terviklik ja tööliskond on lõhenenud. Seda lõhenemist on tekitanud revisjo-nistlik infiltratsioon ja kõigepealt tuleb asuda tööliisliikumise reorga-niseerimisele. Üleminek kapitalis-mist sotsialismi on pikaajaline ja komplitseeritud protsess. Hiinlaste arusaamise järele puuduvad prae-gu kapitalistlikes maades „eeldu-sed kommunistlikuks võimuhaara-miseks".

Need väljendused näitavad, et Peking pole optimistlik sotsialismi suhtes.

Suurvõimude iseloomud

Hiinlaste teooria tugineb muuda-tustel, mis on aset leidnud pärast II maailmasõda. Tähelpanu äratab sealjuures, et Peking on omistanud palju suuremat osatähtsust „kül-male sõjale" kui näiteks on seda teinud USA ja N. Vene.

Tänapäeva Hiina juhid väldivad nõutamast igasuguse „internatsio-naalse proletariaadi juhi" kohta. Nad väidavad, et maailma prole-tariaadi lõhenemise süü lasub Ve-nemaal valitseva kliki reetlikkusel, kes on restaureerinud kapitalismi N. Liidus ja muutnud viimase „sotsiaalimperialistlikuks või-muks", milline taotleb „juhi" rolli.

N. Venet ei nimeta Hiina ideoloo-gia mitte ainult koloniaalseks, vaid ka „halvatahteliseks" ja „seiklus-himuliseks" võimuks. Võrreldes maailma teise imperialistliku suur-võimuga (USA!) olla Venemaa palju reetlikum ja sellega kõige hädaohtlikumaks eoks kolmandale maailmasõjale.

USA on hiinlaste arusaamise jä-rele varisev suurvõim. See varise-mine algas Koreas ja jatkus otsus-tavalt Indo-Hiinas. USA imperia-listid peaksid aru saama, et nemad ei saa enam oma tahtmist mööda asju ajada maailmas. USA jäävat aga siiski kapitalistlikus leeris võimsaimaks riigiks.

Alates sellest, kui USA end sisse mässis Vietnamis on N. Vene püüdnud saavutada võrdsust Ameerikaga. Venelasil olevat hiin-laste arvates õnnestunud vähenda-da majanduslikke vaheseinu, edu-kalt järele jõuda tuumarelvastuse alal ja konventsionaalsete relvade suhtes isegi mööduda USA-st. Nen-del põhjustel ei arvesta Peking ni-metamisväärset koostööd Moskva ja Washingtoni vahel, pigem nende rivaliteedi suurenemist Euroopas.

Suhtumine N. Venesse

Hiina parteiideoloogid iseloomus-tavad N. Venet Lenini imperialis-mi teooria sõnadega: „ ... siseriigis kontrollib bürokraatlik riigi-monopolistide grupp riiki ja ma-jandust nii ulatuslikult, et võidak-se elu iga hetk lülitada sõja olu-korda". Edasi öedakse, et Kreml propageerib militarismi ja shovi-nismi ning kasutab KGB-d inimõi-guste mahasurumiseks. Väljaspoo-le rakendab Moskva poliitilist ike-stust ja Ida-Euroopa majanduslikku kurnamist. Samaaegselt ehitab sõ-jalisi baase Ida-Euroopasse, Mon-gooliasse, Kuubale ja Aafrikasse. N. Vene imperialism on eriti häda-ohtlik seepärast, et ta peidab oma näo „sotsialistliku maski" taha.

Hiinlaste arvamine vastab üldi-selt Londonis asuva „Strateegilis-te Uurimiste Instituudi" seisuko-hale, et N. Liit püüab oma majan-duslikku vähjakäiku tasakaalustada militaarse jõuga.

Lääne-Euroopa meelitamine

Lääne-Euroopa tööstusriigid koos Jaapani ja Kanadaga olevat juba oma majandusliku jõuga kaasa ai-danud „imperialistliku bloki" lik-videerimiseks. Nendel riikidel olla aga kahekordne funktsioon: esi-teks, neid maid kontrollivad suur-võimud ja teiseks, nad ise püüa-vad omakorda kurnata arengu-maid.

„Teise maailma" liit „esimese-ga" „kolmanda maailma" vastu on tänapäeva Hiina strateegilise dip-lomaatia ülesanne.

Hiina aktsepteerib, et Lääne-Eu-roopal on tihedad sidemed USA-ga N. Vene vastu. Samaaegselt õigus-tab Lääne-Euroopa riikide nõuet, et USA suhtuks nendesse maadesse kui võrdsetesse ja tasavägistesse liitlastesse. Edasi peab Hiina soo-vitavaks, et „esimene maailm" püüaks läheneda Euroopa Ühisturu Organisatsioonile.

Tööstusriike käsitledes ei puudu ka hoiatus neile: „Peaksid Lääne-Euroopa maad sattuma uute tsaa-ride piitsa alla, siis muutuvad need vasallriikideks, kelle kodanikud degradeeritakse teise järgu ini-mesteks."

Ida-Euroopa „osa teisest maailmast"

Ida-Euroopa riike arvestab Pe-king „teise maailma" ja toetab nende võitlust rahvusliku iseseis-vuse taastamiseks.

Hiinlased leiavad, et vastupanu mõne „suurvõimu" agressioonile, orjastamisele ja rahvamõrvale po-le mitte ainult ettekujutatav Eu-roopas, vaid isegi kõigiti õigusta-tud.

Tagasihoidlikult mainitakse ka eurokommunismi, kuid ei puudu-tata lähemalt Moskva osa selles, samuti Kadari abi kommunismi propageerimisel Lääne-Euroopas.

Lääne-Euroopa vasakluse üles-andeks jäetakse võitlus „monopol-kodanluse" ja „demokraatse pa-remluse", kuid isejoones siiski N. Vene imperialismi vastu.

Hiina ja mõned kommunistlikud maad moodustavad „esimese maailma" selgroo, mis on peamine jõud suurvõimude vastu. Samas kahtlevad aga hiinlased ja küsi-vad, kas iseseisvuse saanud aren-gumaad suudavad vastu seista si-semistele ja välistele ähvardus-tele? Hiina lubab küll nendele olla alati toeks, kuid toonitab, et Hiina vajab pikka rahuperioodi, et maad moderniseerida ja üles ehitada ning selleks tuleb eemaldada akuutsed sõjaõhu põhjused.

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Midagi on tõsiselt viltu. Kahtle-mata on suurem osa „Vaba Eestla-se" lugejatest käinud Torontos või mõnes teises linnas või keskuses kohalikus koolimajas ning tutvu-nud selle sisustusega, õppevahendi-tega ja õpetajatega. Kui võrrelda neid kooliolusid, milles meie va-nem generatsioon üles kasvas, siinsete moodsate ja hästivarusta-tud koolidega, siis tekib paratama-tult arvamine, et siinsetel lastel on haruldased võimalused õppimi-seks ja oma teadmiste laiendami-seks ning siin üles kasvanud noo-rus on läbilõikeliselt hästi koolita-tud ja haritud.

Kui olukord on hoopis vastupidi-ne. Vaatamata sellele, et Kanadas kulutatakse ligemale 12 miljardit dollarit igal aastal haridusele, lei-dub Kanadas ligemale üks miljon inimest, kes on kas täielikult kirja-oskamatud või oskavad vaevaliselt lugeda, kirjutamisest rääkimata. Statistika näitab, et Kanadas on iga 13-nes täiskasvanud inimene vähema kui viie klassilise hariduse-ga ja umbes 5 miljonit üle 15 elu-aasta jõudnud kanadalase ei ole jõudnud kaugemale üheksanda klassi haridusest.

Võiks ju arvata, et siin on tege-mist peamiselt immigrantidega, kes on siia saabunud mahajäänud maakera nurkadest ning kelledel ei ole olnud võimalust haridust saada. Kuid selle arvamise lükkab ümber Torontos tegutsev Adult Day School, kust mainitakse, et koolis lugemise ja kirjutamiskunsti õppivatest täiskasvanud inimestest on 62 protsenti Kanadas sündinud ja 23 protsenti neist isegi oma kooliajal üles kasvanud Torontos, kus kooliolud peaksid olema pare-mad kui kusagil maakolkas.

Millest on selline kurb ja aru-saamatu nähe tingitud? Kirjaoska-matute täiskasvanute seletus selle kohta on väga lihtne — neid ei ole koolis lihtsalt õpetatud. Lühidalt: õpetajad on süüdi! Seda kinnita-vad ka mõned õpilased, kes õpivad Toronto Adult Day School'is.

Se põhjendus tundub otsituna ja enda süü kergendamise katsena. Kahtlemata oleneb noore õppetege-vus tunduval määral ka õpetajast, kuna üks õpetaja oskab õpilastele rohkem anda kui teine. Põhilne viga seisab siiski peamiselt kodu-ses kasvatuses ja kooli süsteemis, kuna Kanada koolid oma ameti-ühingutega ja madala moraaliga distsipliinipuudusega ei suuda õpi-lasi vajalikul määral tööle raken-dada ja nendest korralikke ja hari-tud kodanikke kasvatada.

*

Itaallased, prantslased, hispaan-lased ja portugallased on teata-vasti hädas oma suurte kommu-nistlikkude parteidega ja neil on raskusi punaste ohjeldamisega

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

22. ja 23. aprillil on valvearstiks dr. T. Kaigas, tel. 624-9680.

Võistlus Soomes Marie Underi luule tõlkimiseks

STOKHOLM — Ühenduses Marie Underi 95. sünnipäevaga (27. 3. 78.) on Oulu ülikooli Soome ja Lapi Keele Instituut, sama ülikooli Kirjandusteaduse Instituut ning kohalik ajaleht „Kaleva" välja kuulutanud Marie Underi luuletuste tõlkevõistluse eesti keelest soome keelde.

Võistlusest võivad osa võtta üliõpilased, õpetajad ja kõik eesti keelest huvitatud (välja arvatud elukutselised tõlkijad). Võistlejad võivad soomendada kas ühe või ka mitmeid luuletusi, kusjuures iga luuletuse tõlge võistleb iseseisvana. Võistlustööde sissesaatmise viimaseks tähtpäevaks on määratud 17. aprill.

Esimeseks auhinnaks on ajaleht „Kaleva" välja pannud tasuta reisi Eestisse. Teiste auhindadena jagatakse eesti ja soome nüüdiskirjandust. Kui võistlusele saabub küllaldaselt kõrgetasemelisi tõlkeid, kavatsetakse neist avaldada koguteos. (V. U.)

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

ning nende võimuredeli madalamatel pulkadel hoidmisega. Nad avaldavad sageli imestust, millest on tingitud kommunistide vähene arv ja kommunistliku partei mannetus Lääne-Saksamaal, kus ometi peaksid olema kõik eeldused suure punase partei ülesehitamiseks ja riiklikus elus tähtsa osa mängimiseks.

Lääne-Saksamaal tegutsevad mitmesugused kommunistlikud organisatsioonid ja fraktsioonid, kuid ükski neist ei ole võimeline poliitilises elus kaaluvat osa mängima. Suurem nendest punastest gruppidest on Saksa kommunistlik partei, mille liikmeskonda arvestatakse 40.000 inimesele. Sellest Moskvale truust parteist vasakul asuvad mitmesugused maoistlikud grupid, milledest suurem on Lääne-Saksamaa Kommunistlik Liit oma 2500 liikmega. Peale selle tegutsevad veel Saksamaa Kommunistlik Partei (umbes 700 liiget), Marksistide-leninistide Saksamaa Kommunistlik partei (umbes 800 liiget) ja väiksemaid grupeeringuid. Hiina ideoloogia suunas häälestatud kommunistlikud organisatsioonid on omaks võtnud ka Hiina välispoliitilised jooned ning näevad N. Liidus suurt hädaohtu Euroopa iseseisvatele riikidele.

Lääne-Saksamaa kantsleril Helmut Schmidtil on oma seletus kommunistide tagasihoidlike saavutuste kohta Lääne-Saksamaal. Kantsler arvab, et Lääne-Saksamaa elanikel on Ida-Saksamaal elavate sugulaste ja rahvuskaaslaste kaudu väga selge pilt kommunistlikust süsteemist ja selle pahedest ning nad lähevad seetõttu sellest parteist võimalikult kaugelt mööda. Kuid sellele lisaks võib oletada, et Lääne-Saksamaa on majanduslikult palju jõukamal järjel kui Vahemere äärsed riigid ning see omakorda pidurdab kommunistide populaarsuse suurenemist.

Kommunistlike parteide ja nende mitmesuguste fraktsioonide igapäevane tegevus on nii tagasihoidlik, et see ei torka sakslasele silma. Kuid need parteid on siiski võimelised sageli tülikaid ja vägivaldseid demonstratsioone korraldama ning paljud poliitilised vaatlejad ja eksperdid arvavad, et mõnel neist on väga tihedad sidemed Baader-Meinhofi punaarmee terroristide grupiga.

Kommunistide toetus bandiitidele ja terroristidele on Lääne-Saksamaal kõigiti mõeldav ja loogiline, kuna stabiilse ühiskonna purustamine ja lõhkumine ning selle prestiizhi allakiskumine igasuguste terroriaktsioonidega on punastele ainsaks võimaluseks tee rajamiseks võimule.

AMI

Pilk Paunvere kooli klassiruumi nagu see oli äsjasel Toronto eesti koolide Noorte-Aasta pidustusel ettekantud O. Lutsu „Kevade" teatrilavastusel. Pildil õpilaspere pinkides, seisavad vasakult kooliõpetaja (Heino Halling) ja köster Julk-Jüri (Oskar Haamer). Foto: Vaba Eestlane

Ameerika Hääl - mõttevahetuse foorumiks

Eestikeelsed raadiosaated kodumaale Rahvusvahelise Kommunikatsiooni Ameti alluvusesse

WASHINGTON — Esimesel aprillil läks U. S. Information Agency (Ühendriikide Informatsiooni-Amet) ajalukku. Uue reorganiseeritud ameti nimeks, — mille koosseisu kuulub ka Ameerika Hääl, on nüüd International Communication Agency (Rahvusvaheline Kommunikatsiooni Amet). Uue ametiga on liidetud ka seni Ühendriikide välisministeeriumile allunud kultuuri-asjade büroo.

USA asepresident Walter Mondale vannutas kolmandal aprillil ametisse Rahvusvahelise Kommunikatsiooni Ameti direktori John Reinhardt'i, kes oli seni Ühendriikide Informatsiooni-Ameti direktoriks.

Direktor Reinhardt esitas ametivandele järgnevas kõnes uue asutuse peajooned,

asetades rõhu vastastikususe printsiibile Ühendriikide ja teiste rahvaste vahel.

Rahvusvahelise Kommunikatsiooni Ameti ülesandeks on mitte üksnes teisi informeerida, vaid ka teistelt õppida, toonitas Reinhardt.

Ameerika Hääle kohta, mis moodustab osa Rahvusvahelise Kommunikatsiooni Ametist, ütles direktor Reinhardt, et selle uudisteteninduse tunnusjoonteks jäävad alati usaldatavus, autoritatiivsus ja täpsus. Ameerika Häälest peab saama foorum mõttevahetuseks teiste rahvastega, ütles uue asutuse direktor John Reinhardt.

Ning ta lisas, et selles sektoris on kavandamisel programmid, mida kunagi varem ei ole katsetatud.

Olgu märgitud, et nädalapäevad varem teatas Ameerika Hääle juhataja Peter Strauss ühest selletaolisest uuendusest — nimelt otsese tagasiside loomisest kuulajaskonnaga. Strauss kutsus Ameerika Hääle kuulajaid kogu maailmas üles kasutama telefoni ja satelliitjaamade ülekannet küsimuste esitamiseks ja oma soovide avaldamiseks saatekavade kohta.

Eksperimendi nimi on Konversatsioonid Ameerikaga", ütles Peter Strauss. Seni on kuulajad oma soove avaldanud peamiselt kirja teel.

Uue asutuse suhe valitsusega on samuti mõnevõrra muutunud. Kui U. S. Information Agency alus otseselt välisministeeriumile, siis Rahvusvahelise Kommunikatsiooni Ameti alluvus on ühteaegu välisministeeriumile ja presidendile. „Ma raporteerisin niihästi presidendile kui välisministrile," ütles uue asutuse direktor John Reinhardt.

Ottawas anti ülevaade Belgradi konverentsist

Kesknädalal, 5. aprillil toimusid Ottawas välisministeeriumis pikemad läbirääkimised Euroopa Ikestatud Rahvaste Kanada Komitee esindajate ja Kanada välisministeeriumi juhtivate jõudude vahel hiljuti lõppenud Belgradi konverentsi üle, mille kohta lähemaid seletusi andis Kanada delegatsiooni juht Belgradis, Kanada suursaadik Ungaris G. Dalworth. Ikestatud Rahvaste Kanada Komitee poolt võtsid läbirääkimistest osa üle 10 esindaja. Eestlasi esindasid läbirääkimistel EKN abiesimees ja Balti Liidu esimees L. Leivat, EKN abiesimees Ottawas W. Pent ja Avo Kimmel Ottawast.

Välisministeeriumi poolt võtsid läbirääkimistest osa mitmed juhtivad ametnikud eesotsas Euroopa osakonna juhataja O. Chistoff'iga ja Ida-Euroopa osakonna juhataja J. Singleton'iga. Vastates rahvusgruppide esindajate küsimustele andis Kanada delegatsiooni esimees, suursaadik G. Dalworth ülevaate Belgradi konverentsi käigust ja seal ülestõstetud küsimustest. Kanada delegatsioon võttis Belgradi konverentsil korduvalt üles inimõiguste küsimuse Nõukogude Venes ja Ida-Euroopa riikides, kuid Vene delegatsiooni terava vastuseisu tõttu ei saadud neid küsimusi võtta sisse konverentsi lõpukokkuvõttesse.

Tegelikult ei olnud venelased nõus inimõiguste küsimuses mitte millimeetrigi võrra järeleandmisi tegema.

Huvitavad olid mõningad märkused Kanada delegatsiooni juhi eraviisilistest kõnelustest Vene delegatsiooni esimehe J. Vorontsoviga. Vorontsov on öelnud, et surve Nõukogude Vene seisukohtade vastu ei töötavat. Surve puhul on nad täiesti järelandmatud. Venelaste arvates olevat nad annud konverentsil õppetunni, et neid ei saavat avalikult piitsutada.

Kanada asub üldiselt seisukohal, et läänеriigid on Helsingi kokkuleppega siiski palju saavutanud kuna kokkuleppesse on inimõiguste küsimused sisse võetud.

Kuigi Belgradi konverentsi kokkuvõttes ei ole inimõiguste rakendamise kohta midagi öeldud, ei tähenda see seda, et Madriidis neid küsimusi uuesti üles ei võeta. Vastupidi — lääneriigid võtavad inimõiguste küsimused üles ka edaspidistel läbirääkimistel.

Küsimuse kohta, miks venelased siiski tahavad läbirääkimisi Helsingi deklaratsiooni üle, kuigi nad seal kriitika osaliseks saavad, arvasid Kanada esindajad, et neil on selleks mitu põhjust. Nad peavad väga tähtsaks detente'i süvendamist ja loodavad läbirääkimistest mingit kasu tulevikus.

5. aprilli õhtul näidati Ikestatud Rahvaste Komitee Ottawa osakonna korraldusel parlamendihoones Vene sunnitöölaagrite kohta tehtud dokumentaalfilmi „The Prisonland", mida koos rahvusgruppide liikmetega vaatasid mitmed parlamendiliikmed ja senaatorid senaator P. Yuzyk'iga eesotsas. Filmi näitamisel oli ka mõningaid sõnavõtte.

Veskijärve noortepiirkond ehitab oma elektrijaama

Rootsis asuv Veskijärve noortepiirkond on hakanud omal käel energiaprobleemi lahendama. Kavatsetakse muretseda veejõul käivitatav generaator, mis lahendaks elektrivajaduse. Kuna eesti noortepiirkond asub järve kaldal, mis järsult välja voolab umbes 50 meetrit allpool asuvasse suuremasse järve, siis on vajalikud looduslikud eeldused olemas. Juba varem on samas veejõuga töötanud saeveski, kusjuures vesi oli suunatud järvesid ühendavasse suure läbimõõduga torusse suurema langusjõu saamiseks. Oma elektrijõujaama plaanid on valmis. Küsimuses on veel raha saamine ja seda loodetakse saada eesti noortele sõbralikult avalikkuselt.

Tiina Loite Valges Majas

Fairleigh Dickinsoni ülikoolis, Rutherfordis, N.J. õppiv üliõpilane Tiina Loite, kelle ema elab Fort Lees, N.J., oli ühena nende 200 üliõpilase seas, kes kogunesid ülemaailmselt 3. märtsiks Valgesse Majja „on-the-record-briefing'ule". Nad kohtusid Valge Maja seenioramетnikega, kabinetiliikmetega ja tegid pooletunnilise visiidi president Carterile.

Kutse Washingtoni tulemiseks anti üliõpilastele, kes on kaastegevad oma koolide uudiste-vahendustes. Tiina Loite on oma ülikooli ajalehe „Spectator" peatoimetaja.

„Spectatori" peatoimetaja Tiina Loite on kadunud arhitekt Manivald Loite tiitar. Ta oli agar kaasalööja ka eestlaste üritusis New Yorgis kuni viimase ajani, mil ülikooli töö ta viis mõneks ajaks sellest tööst õpingutele ja ülikooli ajalehe juurde.

Kitcheneris lahendati Eesti Seltsi juhatuse kriis

Selts jatkab vanas vaimus oma edukat tegevust

Kitcheneri Eesti Seltsi korraline aasta peakoosolek peeti 12. märtsil Seedriorul. Koosolekust osavõtjaid oli kohale ilmunud tagasihoidlikult, peamiselt eelmise juhatuse liikmed koos abikaasadega ja mõned Seedrioru pere esindajad. Koosoleku juhatajaks valiti T. Tondi ja protokollijaks T. Ruutopõld.

Juhatuse esimees A. Nigol kandis ette eelmise aasta tegevusaruande ja kassapidaja T. Ruutopõld tutvustas seltsi aastast tegevust majanduslikust seisukohast. Mõlemad aruanded tunnustasid seltsi edukat tegevusaastat.

Aasta jooksul pidas seltsi juhatus 6 koosolekut roteerivalt juhatusliikmete kodudes. Aastategevusest selgus, et seltsi juhatus oli korraldanud aasta jooksul kevad- ja sügispeo, emadepäeva, laste jõulupuu (mis küll jäävihma tõttu pidamata jäi) ja tujukõllase vanaaasta peo.

Samuti viidi läbi jõulukorjandus Saksamaal asuvate sõjainvaliidide toetamiseks, viimasest laekus $383.00, mis otse Saksamaale saadeti.

Kuna K.E.S. kuulus L.O.E.S. Seedrioru liikmesperre, siis E. Rebane Seedrioru esindajana kandis ette üksikasjalise ja ülevaatliku aruande L.O.E.S. Seedrioru tegevusest 1977. aasta jooksul.

Lahkuv juhatus tänas kõiki seltsi liikmeid, kes aasta jooksul ulatasid abistava käe seltsi ürituste heaks korraldamiseks.

Järgnes uue juhatuse valimine, mis esialgu tundus üsna tõsise probleemina. Kuna A. Nigol loobus esimehe ülesannetest, siis tekkis raskusi uue esimehe leidmisega. Lõpuks leiti lahendus ka sellele probleemile ja Kitcheneri Eesti Seltsi uueks juhatajaks 1978 tegevusaastal on Eda Kalm. Selle töörohke ameti võttis ta vastu ainult tingimusel, et seltsi eelmine juhatus täies koosseisus edasi jääks, millega ka eelmise juhatuse liikmed nõustusid.

Seega võib Kitcheneri Eesti Selts rahuldustundega vastu vaadata eelolevale tegevusaastale, kuna siiski leidus inimesi, kes olid nõus võtma seltsi elu juhtimise oma õlgadele.

Uus juhatus jagas ametid järgmiselt: Eda Kalm — esimees, Albert Nigol — abiesimees, Tammi Ruutopõld — laekur, Linda Kägu — laekuri abi, Virve Jõgi — sekretär, Albert Kaldre — sekretäri abi ja Hugo Allisma — varahoidja.

K.E.S. esimeseks ürituseks on kevadpidu 29. aprillil Seedriorul. Pidu algab kell 20.00. Eeskava täidab näite- ja tantsutrupp „ZODIAC" Ene Rebase juhatusel. Tantsuks mängib Enn Kuuskne 3-meheline orkester. Peol on eine-laud ja loterii. Kuna Kitcheneri peod on alati olnud rahvarohked ja tujukõllased, siis loodab seltsi juhatus näha kõiki peolisi naaberlinnadest ja rohkearvuliselt kohalikke kaasmalasi ka sellel peol.

Emadepäev korraldatakse 14. mail. Emadepäeva kõnelejaks on nõusoleku andnud noor üliõpilane Torontost — Anne Agur. Ettekannete osa täidavad kohapealsed noored. Lõpuks kõigile ühine kohvilaud. Emadepäeva koosviibimine algab kell 13.00 Seedriorul. Kõik kaasmaalased ligidalt ja kaugelt teretulnud.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

© Hugo Jansen, kes Pärnust 1929 siirdus USA-sse ja oli seal tegev lennuinsenerina Sikorski lennukitehastes, tähistas Fort Lauderdale'is Floridas oma 75. aasta sünnipäeva.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 senti. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „...." 197 . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

.....

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA VENDA

ALEKSANDER MERELA'i

sündinud 11. mail 1914 Viinistul
surnud 11. aprillil 1978 Torontos

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
POEG perekonnaga Burlingtonis
TÜTAR perekonnaga USA-s
ÕDE perekonnaga ja VENNAD Rootsis

Suurel hommikul
näeme jälle!

ARMAST EMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

ELISAVETA IGAV'at

neiuna Mikk
sündinud 15. mail 1890 Saaremaal, Pangal
surnud 13. aprillil 1978 Saaremaal, Pangal

mälestavad leinas

AUGUST perega USA-s
ANNI perega Torontos
VOLDEMAR perega Eestis
HERMAN perega Rootsis
JAAN abikaasaga Torontos
ASTA pojaga Eestis

Puhka rahus
kodumaa mullas!

ARMAST KOGUDUSE LIIGET

ALEKSANDER MERELA'i

sündinud 11. mail 1914 a. Harjumaal, Eestis
surnud 11. aprillil 1978 a. Torontos

„Ära karda, sest ma olen Sind lunastanud
ja nimepidi kutsunud, Sa oled minu päralt."
Jesaja 43:1

mälestab jällenägemise lootuses

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

MEIE KALLIST JA UNUSTAMATA EMA, VANAEMA, ÕDE JA TÄDI

ALMA KANDELIN'i

neiuna Vooglaid
sündinud Kihelkonnal
surnud 10. aprillil 1978 Tallinnas

mälestavad leinas

tütar VAIKI perekonnaga
poeg LEMBIT abikaasaga
ÕDE ja VENNAD perekondadega Tallinnas
õde LEIDA Rootsis
vend ARVO perekonnaga Torontos

SURMA LÄBI LAHKUNUD HEAD TUTTAVAT

ALEKSANDER MERELA'i

mälestavad kurbuses

ISAK VARMA perekonnaga
LEO NIIHOLM perekonnaga
OLGA MEISTERMAN
JOOSEP LILLHEIN perekonnaga
JAAN LINKRUUS abikaasaga
MAIE ja RIIVO ILVES

10. APRILLIL 1978 SUIKUS IGAVESELE UNELE LUGUPEETUD RATSAVÄE KAPTEN

JOHAN HOLBERG

VR II/3

mälestavad leinas

RAID ja INES VÄIKEMÄE
JUHAN ja VERA VILUMETS
KARL TAMM
EVALD ja EILIE SÖERD
ELMAR SILM
VÄINO ja NINA REINSALU
EDUARD ja LEIDA REINMAA
OSVALD ja LEIDA RAIDLO
KARL ja KAJA PÄRNOJA
HANS ja AINO MÄGISO
VALLOT ja NORA LINKVIST
RENE ja VERA LINDEMANN
ARVO ja ANNIE LEHARI
BORIS ja HERTA LEEMAN
RUDOLF ja HILDE LALL
UNO ja LINDA KOOK
HUGO ja INGRID KESKER
JUHAN ja ELLA KESAMAA
ANTON ja ELSA KENT
AUGUST ja AGNES KALA
ERNST ja MARY HALLAS
VOLDEMAR ja TAMARA ERNESAKS

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ööpäev läbi 489-8002

Pilk AABS'i eelolevale kunstinäitusele

Nädal tagasi pühapäeval toimus Mall Puhmi kodus AABS'i kunstinäituse eelnäitus ajakirjandusele. Maikuul toimub Hart House'is kunstigaleriis balti kunstnike näitus, millele on nimeks antud „Baltic Roots" (Balti juured), kus on väljapandud 35 maali ja 16 skulptuuri. Lisaks on Vello Hubelilt industriaalne kujundus Hart House ees „Baltic Rig". Kunstinäituse avajaks on tuntud Toronto kunstiteadlane Dean Murray.

Zhürii on esitatavaist töödest valinud viis maali ja viis skulptuuri alal millele määrati auhinnad, mis avamise puhul tulevad väljaandmisele.

Näituse puhul peab ettekande ja selgitab seda diaposiitividega Marylandi ülikooli professor Morten Dodge, kes on kogunud Nõukogude Liidu põrandaalust kunsti ja kirjutanud raamatu „New Art of Soviet Union", mis käsitleb parteiliini kõrval loodud töid. Tal on olemas suur valik ka balti kunstnike nimetatud liiki kuuluvaist töödest.

Laupäevak Lenini sünnipäevaks

N. Liidu ühiskonnas on omaette mõisteks laupäevak, mis on ettenähtud mingi tähtpäevaga seoses lisatöö tegemiseks. 22. aprillil on jälle ees üks sellane „sunnitööpäev", seekord Lenini 108. sünnipäevaks. Sel päeval on kavas valmistada N. Liidus üle 3000 auto, lisaks veel busse, teraviljakombaine ja muid masinaid. Kaevureil tuleb toota 600.000 tonni rauamaaki, metallurgid peavad sulatama 400.000 tonni terast ja tegema 300.000 tonni valtsmetalli.

Kas katse tuua Venemaalt salaja ära inimesi?

STOKHOLM (EPL) — Kas katsusid kaks rootsi eralendurit päästa N. Liidust mõnda isikut, Valentina Agapovat või teisi isikuid? See küsimus on kerkinud ühenduses lendurite vahistamisega Soomes Imatras. Neid süüdistatakse N. Liidu piiri rikkumises. Nad olevat ööpimeduses lennanud kuni Laadoga järveni, seal maandunud ja siis startinud uuesti.

Igal juhul on soomlaste juures kinni ainult rootslased ja mitte ühtki nõukogude kodanikku. Asja teeb huvitavamaks fakt, et üks lendureist, praegu 33-aastane noormees, oli see, kes 1971 püüdis oma lennukiga Tshehhoslovakkiast ära tuua rootsis asuva tshehhi abielupaari Poriskova väikest tütart, mis ebaõnnestus ja piloodil tuli pikemat aega viibida tshehhi vanglas.

Nagu selgub, oli aktsioon pikemat aega plaanitsetud ja asjasse olnud segatud ka ajakiri „SE" Stokholmis, millise toimetus aga vaikib eesmärgist.

Lendurid üürisid juba märtsi alguses lennuki ja käisid Imatras, kus viibiti 10 päeva. Nii tol korral kui ka nüüd tarvitas 33-aastane lendur üürimisel võõrast nime.

Lennuk, mida piiri ületamisel (või ületamistel, nagu väidavad kohalikud tunnistajad), on varustatud suuskadega ja maandumised toimunud nii piirilähedasel Käränkajärvil kui Laadogal Kexholmeni (Käkisalme) juures. Lennud on toimunud nii madalalt, et radarseadmed neid ei „näe".

Küll aga kuulnud piirivalve mõlemal pool lennuki mürinat.

Soomlased ja vene KGB uurivad sündmust. Soome poolel süüdistatakse, et rootslased on püüdnud „saboteerida" Soome-Vene sõpruspakti 30-aasta juubeli tähistamist Moskvas.

ARMAST PEREKONNASÕPRA

JOHAN HOLBERG'i

leinavad

TIINA ja JÜRI HANSEN
MAI ja HARRI RAUDVEE
ASTA ja JUHAN HANSEN

HEAD SÕPRA

JOHAN HOLBERG'i

mälestab leinas

perekond VÄLISTE

ARMAST

JOHANNA VÄLI

mälestab leinas

MANFRED KALM perekonnaga

Õpetaja T. Vaga Torontos

Jumalateenistusel pühap., 23. apr. kell 11 homm. jutlustab esmakordselt Torontos, Peetri kirikus, Vancouveri uus õpetaja Toomas Vaga, kes on tõsine vaimulik kuulutaja ja väärtuslik noorema generatsiooni töötaja kirikupõllul. Solist Estra Väli-Toompuu.

Kalev Pügist Kingstoni ülikooli ajakirjas

Kingstoni ülikooli veerandaastati ilmuvas „Queen's Review's" avaldati lühem kirjutus keemiainsener Kalev Pügist, kes on töötanud 25 aastat Dupont keemiatööstuse juures. Märgitakse, et ta oli 1975.—76. aastail Kanada Maleliidu president ja sai möödunud aastal kuninganna Elizabeth II hõbedase juubelimedali.

KIRIKUD

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 23. aprillil kell 11 hommikul. Teenivad külalisõpetaja Toomas Vaga Vancouverist ja koguduse õpetaja. Solist Estra Väli-Toompuu.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori hartus.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 30. aprillil kell 11 hommikul. Teenib A. H. Jalonen.

LEERILASTE ÕNNISTAMISE JUMALATEENISTUS pühapäeval, 7. mail kell 2 p.l. St. Pauli kirikus (Bloor ja Jarvis nurgal). Teenivad õp. Oskar Puhm ja õp. Aulis Jalonen. Laulab leerinoorte koor Margit Viia juhatusel. Solist Ella Valdsaar.

INGLISKEELSED jumalateenistused igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Teenib õp. A. H. Jalonen. Õp. A. H. Jaloneni tel. 483-4863.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 23. aprillil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõnelevad: A. Ehasoo ja jutlustaja E. Saraoja.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Laup., 22. apr. kell 5 p.l. koguduse NÄITEMÜÜK-PEREKONNAÕHTU Peetri kiriku saalis. KÄSITÖÖDE MÜÜGILAUD avatud kell 4 p.l.

Pühap., 30. apr. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor hr. G. Raagi juhatusel, laululehed.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 8—8.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 23. aprillil kell 10.15. homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 JUMALATEENISTUS, kõneleb K. Raid, solist K. Medri. Kell 6 õ. VÄLISMISJONI ÕHTU, noorte orkester, valguspildid Uus-Gineast.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 23. apr. kell 4 p.l. koguduse 29. AASTAPÄEVA JUMATEENISTUS. Solist Helmi Betlem, Hamiltoni E. S. Segakoor ja „Helletajad", juhatab O. Kopvillem.

Kohvilaud. Eeskava: luule ja laulude põimik, Hamiltoni E. S. Segakoor ja „Helletajad", koostanud Ivar Ivask, klaveril Eva Rammo, juhatab O. Kopvillem. Veel esinevad P. Tammearu klaveril, V. Varik kontrabassil ja A. Tamm solistina.

Pühap., 30. apr. kell 11 e. l. jumalateenistus.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

Kultuuriliste ürituste pärastlõuna St. Catharinesis

St. Catharinesi Eesti Selts korraldas 9. aprillil pärast jumalateenistust sama kiriku seltskondlikes ruumes ilusa pärastlõuna, mis oli pühendatud eesti kultuurile. Õhtu raamides esitati graafik Otto Paju mitmevärviliste graafiliste teoste näitus koos Monika Uessoni must-valges trükitud illustratsioonidega, Laine Pant demonstreeris rahvarõivaste diapositiive „Eesti rahvarõivad I" sildi all koos sõnalise helilindiga ning helilindilt esitati luuletaja Ivar Ivaski luule analüüs.

Õhtupooliku avas St. Catharinesi Eesti Seltsi esimees E. Timusk, kes tutvustas Eesti Kunstide Keskuse kuraatorit Emil Eermet, kes oma lühikeses sõnavõtus selgitas Eesti Kunstide Keskuse vajadust ja selle ülesandeid, mis on suunatud meie noorema generatsiooni kaasatõmbamisele mitmesuguste ürituste läbiviimisel. Ta ütles, et Kunstide Keskuse olulisemaks praeguseks ülesandeks on eesti kultuuri säilitamine, kultuuripärandi kogumine ja selle hoidmine keskses kohas, mis võimaldab seda kultuuri tutvustada nii noortele kui ka meid ümbritsevale laiemale ühiskonnale.

Lõppsõna oli E. Timuskilt kes tänas Eesti Kunstide Keskust, näitusele kaasa aidanud E. Eermet ja näituse korraldajat J. Tannerit.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Factory On Wheels
940 ALNESS STREET, UNIT 12
DOWNSVIEW, ONTARIO M3J 2R9
5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 23. apr.: „JUMALA OLEMASOLU".

Laup., 22. apr. kell 7 õ. PIIBLITUND, jutlustab dr. M. Leesment.

Pühap., 23. apr. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, noorte tunnistusi.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.
kantseleis, telefon 921-9417.

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 23. aprillil kell 3 p.l.

Maikuul on jumalateenistus pühapäeval, 7. mail kell 1.30.

Emadepäeva jumalateenistus on pühapäeval, 14. mail kell 3 p.l.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku

J. Holberg maeti Torontos

Kirstupaneku talitus ja ärasaatmine suure rahvahulga osavõtul Vana Andrese kirikus

Möödunud laupäeval sängitati Toronto Mt. Pleasant'i kalmistul viimsele puhkepaigale endine minister, poliitikategelane, advokaat ja sõjamees John Holberg, kes suri Chicagos esmaspäeval, 10. aprillil. Aupeakonsul I. Heinsoo mainis oma järelhüüdes, et see oli nagu sümboolne Johan Holbergi elukäigule ja elutööle, et ta sängitati maamulda vabade eestlaste suurimas keskuses — Torontos.

J. Holbergi kirstupanekutalitus toimus möödunud reedel Torontos Vana Andrese kirikus. Paljude lilledega ümbritsetud kadunu puusärgi juures olid korporatsioon Sakala ja Toronto Eesti Võitlejate Ühingu auvalved leinalooridest lippudega, avaldades manalasse varisenud auvilistlasele ja Vabadussõjas vahvuse eest Vabadusristiga vääristatud sõjamehele viimast austust.

Leinatalituse pidas Vana Andrese koguduse õpetaja Andres Taul, kes oma inglise- ja eesti keelsetes kõnedes toonitas, et ühe inimese elutöö hinnatakse selle järele kui palju ta suudab anda oma perekonnale, oma sõpradele ja oma rahvale.

Johan Holbergi elutöö oli rikkalik ja täiuslik, kuna ta andis kõigile ja eriti suur oli tema panus oma rahvale — nii võitlustandril noore ohvitserina Eesti vabaduse eest võideldes kui ka hiljem parlamendi- ja valitsuse liikmena poliitilises elus.

Paljudes järelhüüetes meenutati kadunu mitmepalgelist elutööd ja tema suurt vitaalsust ja energiat ühiskondlikus ja riiklikus töös nii kodupinnal kui ka pagulasaastatel.

Järelhüüded olid korporatsioon Sakala esimehelt E. Heinmaalt, Eesti Korporatsioonide Liidu ja korporatsioon Rotalia esimehelt E. Agur'ilt, Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo'lt,

Eesti Vabariigi parlamendiliikmete esindajalt M. Hansen'ilt, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas esimehelt ja Ülemaailmse Eestlaste Kesknõukogu esindajalt U. Petersoo'lt ja Toronto Eesti Võitlejate Ühingu ja Eesti Võitlejate Ühingute Liit Kanadas esimehelt K. Tori'lt.

J. Holbergi olid tulnud reede õhtul viimast korda jumalaga jätma paljud tema endised poliitilised kaasvõitlejad, sõjamehed ja korporatsioonikaaslased korporatsioon Sakalast,

kes möödusid pärast leinateenistust pikas ahelikus Johan Holbergi puusärgist, et avaldada oma siiramaid kaastundeavaldusi kadunu lesele ja tütrele ning tema perekonnale.

Leinatalitusel laulis Toronto Eesti Meeskoor, kes oli tulnud rohkearvulises koosseisus kadunut saatma, Harri Toi juhatusel Schuberti „Püha, püha" ja K. Türnpu „Rekviemi". Laupäevasel ärasaatmisel oli kadunu puusärgi juures korporatsioon Sakala auvalve leinalooris lipuga ning viimased lahkumissõnad Johan Holbergile ütlesid korporatsioon Sakala poolt F. Allik ja sõjakaaslaste poolt B. Leeman.

Algas eelregistreerimine AABS'i konverentsile

Torontos algas Balti teadlaste poolt korraldatava AABS'i 6. konverentsi osavõtjate eelregistreerimine. Korraldajad loodavad suurearvulist ja elavat publiku osavõttu ja kõik asjahuvilised on teretulnud.

Eelregistreerijatele, õpilastele ja pensionäridele pakutakse erilisi soodustusi ja hinnaalandusi. Kuna konverents algab 11. mail siis on vajalik kiirustada eelregistreerimisega. Täieliku programmi ja informatsiooni saamiseks palutakse pöörduda: „AABS 6th Conference", 172 Church Ave., Willowdale, Ont. Canada M2N 4G5.

Varem lehes teatatud konverentsi 23 ajaloolisele loengule lisandub 33 ettekannet (9 sarjas) millised käsitlevad baltlaste keele-, kirjanduse- ja rahvaluule teemasid.

On võimatu anda sellest laialiulatuslikust kavast täielikku ülevaadet,

kuid mainiksime järgmisi Toronto University College'i ruumides toimuvaid ettekandeid:

12. mail, kell 10.30 e.l. Roman Toi käsitleb eesti rahvamuusika omapära. Pärast lõunat leiab aset kell 2 Ilse Lehiste analüüs Ivar Ivaski luuletustest ja kell 4 avaldab Juta Kitching oma uurimuse Eesti näitekirjandusest paguluses.

13. mail, kell 10.30 e.l. on osavõtjatel võimalus kuulata dr. Felix Oinast, äsjast Eesti kultuurfondi laureaati, kes on pidevalt tutvustanud eesti kultuuri ja õpetanud eesti keelt nii Euroopas kui ka Põhja-Ameerikas.

Tema konverentsi loengu teemaks on Oskar Lutsu näidendid.

Mitmepäevases konverentsi kavas leidub palju huvitavat väga erinevatelt huvialadelt nii nagu seda on poliitiline- ja maateadus. (üle 123 ettekande). Tähtsaim ja päevakohasem on 13. mail toimuv sümpoosion mille teemaks on „Baltic survival outside the Baltic Republics".

See üritus kestab terve päev.

Enne lõunat arutletakse emakeele säilitamise küsimusi ja pärast lõunat toimub kultuuri ja rahvatunde säilitamise küsimuste käsitamine.

Aeg

Korrastan
VÄIKEMOOTOREID
muruniitjad, kettsaed, lumepuhujad ja päramootorid.
Tel. 225-3983 — H. KASK

Kujutava kunsti STUUDIO
Joann SAARNIIT
Müügil õlimaalid
567 Rochampton Ave.
Tel. 488-5895

Täidan TULUMAKSULEHED teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetuile tasuta
Helistada tel. 494-3147, kl. 4—6 p.l.
VALLY JOHANSON

Majandusklubi peakoosolek

Eesti Majandusklubi Kanadas korraline peakoosolek toimub Torontos Holiday Inn'i ruumides neljapäeval, 20. aprillil kell 7.30 õhtul. Päevakorras on aruanded, tegevuskava ja eelarve ning valimised. Pärast koosolekut toimub samas ühine õhtusöök.

R. Ritsingu 75. sünnipäev

Tartu Ülikooli aulas tähistati pidulikult koorijuhi, helilooja ja pedagoogi Richard Ritsingu 75. sünnipäeva. Austamisõhtul esitati helilooja koori- ja soololaule ning klaveri- ja viiulipalasid.

SUUR VÄLJAMÜÜK
IITTALA KLAASKAUBAD — regulaarne ladu — 20% hinnalangust
RIIDEMATERJALID ja IITTALA KLAASKAUBAD, milliseid enam ei valmistata — 30—50% hinnaalandust
„CRIMPLENE" 60 TOLLI LAI $3.— YD.
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ⊙ TELEFON 483-6650
Avatud: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

INCOME TAX PREPARATION
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801 — Office tel. 487-5962
Töötanud 1973. a. alates

SUURES VALIKUS KEVADKINGI
Sandaale daamidele ja härradele. Ka laialiistulisi.
Väga soodsad hinnad.
EESTI KINGAÄRI
THE HOME OF SHOES
311 Danforth Ave. Tel. 463-2380
(Chester allmaaraudteejaama peatus)

Vanemgaidide Koor Montrealis

Aprilli 7.—9. nädalalõpul viibis Toronto Eesti Vanemgaidide Koor Montrealis, esinedes seal Noorte Peol täissaalile. Samuti esineti pühapäeval Jaani kirikus, jumalateenistusel. Reis oli huvitavaks elamuseks kõigile, tuldi tagasi paljude heade mälestustega millest jutustavad alljärgnevad lõigud kirjutatud koori liikmete poolt.

„Gaidide Koori reis Montreali jääb mulle kauaks ajaks meelde. Oli tõesti tore oma koorikaaslastega koos veeta ilus nädalalõpp. Mälestused on väga mitmekesised. Mäletan kui lahkelt Montreali eestlaste pere meid vastu võttis ja kui kenad nad meie kõikide vastu olid. Oli tore Montrealis linna peal käia. Eriti jääb meelde Montreali vanalinna imeilus katedraal. Oli väga tore nädalalõpp ja loodan, et saame jälle samasugust reisi teha. Ma arvan, et see reis köitis meie koori liikmed tihedamaks sõprusringiks."

„Mul jäävad meelde „pikad ööd", hommikused päiksekiired, prantsuse kell, sünnipäevapidu bussis, pizza söömine ja number kümned."

„Väljasõit Montreali oli mulle ilusaks elamuseks. Ostukeskused olid suuremad ja huvitavamad kui Torontos. Ainuke asi mis mulle ei meeldinud, oli pikk bussisõit."

„Oli vahva reis ja inimesed olid väga lahked ja vastutulelikud. Mulle jääb eriti meelde reede õhtu, millal käisime crépe söömas. Siis külastasime Place Ville-Mariet kus käisime discos tantsimas (maailma kõrgemas discoteques).

Pärast läksime edasi ühe kohaliku noore korterisse toredaks laulu ning naeru õhtuks."

„Mulle meenuvad kaunid mälestused Montrealist kui hilisel õhtul linnas kõndisime!"

„Vanemgaidide koori reis Montreali oli väga tore elamus tüdrukutele. Kuigi meie koosseis oli väike, tulime lauludega hästi toime. See reis andis meile palju „kamba vaimu" juurde. Montreali eestlaste pere võttis meid ka väga hästi vastu ja see muidugi aitas meie healolule kaasa. Leian, et võiks igal aastal olla üks sellise reis kusagile, näit. Thunder Bay, Sault Ste. Marie või isegi Ameerikasse kus on eestlaste keskusi.

Ei ole vaja minna väga kaugele ja pikale reisile — nädalalõpp või pool nädalat oleks küllaldane.

P. S. — Kui saaks alati nii toreda bussijuhi kui seekord, siis oleks hea!"

„Minu kõige meeldejäävam mälestus Montrealist oli see kui esinemise ajal seisime sellel toredal „pingil" millel oli võimatu tasakaalu hoida!"

„Meeldejäävam mälestus — hilisel õhtul hotelli tagasi hiilimine ja öine külaskäik „Harvey's" restorani."

„Gaid ütleb: Pizza kell kolm hommikul ei too rahulikku und! Laule loodud on Montrealist, kuid mitte nii lõbusast ja meeldejäävast nädalalõpust mida meie seal veetsime!

Prantsuse pannkoogid, disco tants, vihmasadu, laulu, nalja ja Montreali noorte õhtune elu!"

„Minule jäi mitmeid kenu mälestusi Montreali sõidust, aga mõned olid eriti meeldejäävad: Bussisõit Montreali kus pühitsesime sünnipäeva pidu, linna vaatamine päeval ja kesköö, pizza söömine (millel oli tublisti juustu!), meie esinemine Noorte Peol, kus mõned tüdrukud pidid seisma väga imelikkudes poosides, et laval olevalt „astmelt" mitte alla kukkuda ja lõpuks see tore laul, mida kirjutasid Siiri, Gunnar ja Aino ja ka meie koori liikmed bussis. Koori „chaperoonid" olid väga head, ei oleks saanud olla kedagi paremat. Koor soovib teile öelda suur, suur tänu kõige eest!

Eesti sõjaveteranid Rootsis organiseeruvad

STOKHOLM (EPL) — Järgnevalt ESTO-80 organisatsioonide koosolekule Stokholmi Eesti Majas toimus samas Eesti Sõjaveteranide Ühingu ajutise juhatuse koosolek, millest võtsid osa Joh. Äro, G. Sillaste, A. Paas, A. Põldma, Joh. Mereväli (Kopenhaagenist) ja Jüri Remmelgas.

Vaadati läbi, täiendati ja lühendati loodava organisatsiooni põhikiri, mille oli koostanud õigusteadlane Joh. Äro ja arutleti loodava organisatsiooni kavatsusse puutuvaid küsimusi. Kaasvõitlejaid, kes soovivad kuuluda Eesti Sõjaveteranide Ühingusse, palutakse endid registreerida ksv. Jüri Remmelgase juures.

Kokkukutsutavast peakoosolekust teatatakse eesti ajakirjanduse kaudu ja registreerinutele saadetakse selle eel välja vajalik informatsioon.

SPORT

Kalevi lipkond austas oma parimaid sportlasi

Asja aset leidnud Toronto Kalevi lipkonna 25. aastapäeval toimunud pidulikul koondusel anti üle ka mitmesugused auhinnad paremate sportlike saavutuste eest. Võistluste tulemused olid järgmised:

Kalevi lipkonna laskevõistlused 8. märtsil rändauhindadele:

1) M. Holland — Kindlustusfirma H. Lateri karikas, 2) R. Tae — kindlustusfirma I. Heinsoo karikas, 3) E. Nippak — E. Purje karikas.

Lipkonna omavahelised laskevõistlused 11. märtsil:

Hundud — 7, 8 ja 9 aastat vanad: 1) A. Küng, 2) H. Sõrra, 3) P. Tae. Hundud — 10 ja 11 aastat vanad: 1) P. Sõrra, 2) G. Preem, 3) P. Poolsaar. Skaudid: 1) M. Holland, 2) R. Tae, 3) R. Saarna.

Esmakordselt lipkonna ja tõenäoliselt eesti skautliku liikumise ajaloos toimus omapärane laskevõistlus, meeskonnad moodustusid isast ja pojast. Tulemused (esimesena nimetatud isa): 1) Boris Heine ja Hillar Heine, 2) Kaupo Holland ja Matti Holland.

Karikad olid välja pandud vanaskautide „Leegionäride" ja Kalevi lipkonna vanematekogu poolt.

Ujumisvõistluste tagajärjed:

Kombineeritud ujumine 7 ja 8 aastastele hundudele: 1) E. Naar, 2) T. Ainsaar, 3) P. Roose.

Kombineeritud ujumine 9 ja 10 aastastele hundudele: 1) K. Ahlberg, 2) E. Korjus, 3) R. Karhunen.

Hundude teateujumine 4x25 jardi: 1) M. Olup, P. Roose, R. Liigsoo ja K. Ahlberg, 2) E. Türk, E. Korjus, C. Medri ja R. Karhunen, 3) E. Naar, T. Ainsaar, A. Küttis ja E. Küttis.

Individuaalvõistlus 12 ja 13 aastastele skautidele: 1) H. Lainevool, 2) S. Marin, 3) E. Saar.

Lipkonna parima sportlase karikas anti üle Peeter Pahapillile, kes võitis selle juba möödunud suvel.

Spordiuudiseid kodumaalt

„Dünamo" spordiseltsi vibulaskemeistrivõistlustel Voroshilovgradis võitis 1222 silmaga esikoha pärnulanna Eve Suits. Sellejuures olid ta tulemused 70 meetrilt 285, 60 m 310, 50 m 289 ja 30 m 338 silma. Helja Tigane tuli 1189 silmaga viiendaks. Meeste võistluses oli N. Liidu endine meister Mati Vaikjärv 1225 silmaga kolmas.

°

Noorte kergejõustikuvõistlustel Tallinnas saavutas Silva Oja tänavuse sisehooaja tipptulemuseks kaugushüppes 6.00. Kaie Kivi aga saavutas kõrgushüppes 1.70.

°

N. Liidu üleriigilistel laskevõistlustel Minskis saavutas püstollaskmise võistluses tallinlane Vello Orav olümpiakiirlaskmises 593 silmaga teise koha. Sama koha sai püssilaskurite metsseaharjutuses 577 silmaga ka tartlane Matti Jõgi.

°

Maaspordiühingute kergejõustikusisevõistlused Donetskis võitis Aili Alliksoo nii 60 kui ka 100 m tõkkejooksud aegadega 8,4 ja 13,9. Viievõistluses oli parim Ellen Külvand 3835 punkti. Meessportlasist saavutasid teise koha Tiit Pahapill kõrgushüppes tagajärjega 2.12, Ants Savest tõukas kuuli 17.74, Arvo Susi võttis osa 400 m ja Vladimir Heerik 5000 m jooksust.

°

Märtsi lõpul Inglismaal, Glasgowis peetud murdmaavõistlusel saavutas Enn Sellik 12,3 kilomeetrilisel distantsil üheksanda koha, aeg 40.08. Enne seda toimus Belgia töölisspordiliidu murdmaajooksuvõistlus Brüsselis, kus 14 riigi sportlaste hulgas jooksid kuus „Kalevi" jooksjat. Edukamad olid Mati Uusmaa ja Gennadi Bezrodnov, kes saavutasid juunioride klassis 5000 m distantsil kaksikvõidu. Meeste 8000 m jooksus saavutasid Aare Kuum ja Toivo Puronen 143 võistleja hulgas vastavalt 10. ja 12. koha. Naiste 2000 m jooksus saavutas kalevlanna Sirje Alev kuuenda koha.

°

Jahilaskevõistlusel Tashkendis võitsid meeskondliku esikoha nii Eesti kaarraja- kui ka kaevikrajameeskonnad. Kaarrajal sai eestlaste nelik Peeter Päkk, Varno Zopp, Mati Sumberg ja Ülo Mets 600 võimalikust 570 tabamust; kaevikrajameeskond Peeter Vehm, Virgo Ploom, Johannes Surva ja Toivo Anton 559 tabamust. Mõlemad tulemused on uued Eesti rekordid. Individuaalselt said P. Vehm ja J. Surva 190 tabamusega kaksikvõidu. Kaarrajal oli P. Päkk 194-ga teine.

Noorte-Aasta laskevõistlused

Toronto Eesti Püssi & Püstoliklubi korraldab E. V. ja Noorte-Aasta ürituste ahelas 28., 29. ja 30. apr. laialdased sisetiiru laskevõistlused kal. 22 vaba-, standard- ja sportpüssidest ja kal. 22 vaba- ja standard püstolitest. Et mitte noori laskesportlasi suvekuudel võistlustega üle koormata, on eelmainitud võistlused ka 1978. a. meister-võistlused. Pärast võistluste lõppu 30. apr. Kell 2.00 p.l. toimub üleval noorte saalis kohtadele tulnuile auhindale kätte andmine, mida toimetab E. V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

VÕISTLUSTE KAVA

RELVAD: —
— kal. 22 vaba-, standard- ja sport-püss.
— kal. 22 vaba- ja standard püstol.

LASKURITE LIIGITUS:

A klass: — relv — vaba, 3×20 lasku, proove 15. Klassi kuuluvad kõik klassi laskurid ja üle 20 a. vanad edasi jõudnud noored.

B kl. — relv, aeg ja laskude arv nagu A. kl. Klassi kuuluvad kõik alla 20 a. edasi jõudnud noored.

C kl. — relv — sportpüss 3×10 lasku, proove 10. Klassi kuuluvad kõik üle 18 a. vanad klassitud.

D. kl. — relv — sport-püss, 20 lasku lamades käelt, proove 5. Klassi kuuluvad kõik 12—18 a. poisid, tüdrukud, vanus piiramata.

E. klass — relv — sport püss, 10 lasku lamades toelt, proovi 1. 3. klassi kuuluvad hundud 7—12 a. vanad.

PÜSTOL:
— relvad, laskude arv ja märklehed vastavalt võistluse määrustele. Võistlusi juhib A. Tinits.

Aeg laskmiseks: — teatatakse kohtuniku poolt enne tulejoonele asumist.

Laskemoon: — igal laskuril oma, saab ka osta kohapeal enne laskmist.

Osavõtu maks: — osal. võistl. kulude katteks — täisk. $1.00, noortel vaba.

Kohtunikud: — peakohtunik — J. Reinoja, kohtunikud — M. Randla, A. Kontus, J. Vares, A. Oiling, P. Vahi.

Kõigis võistlustega seoses olevates küsimustes pöörduda V. Kana poole, telef. 261-3274.

V. KANA
Võistluste üldkorraldaja

© Herbelt Arst, iseseisvusaegne kaadriveebel ja viimase sõja rindemees ning seltskonnategelane Inglismaal Bradfordis, tähistas 75-aasta sünnipäeva.

RISTSÕNA NR. 961

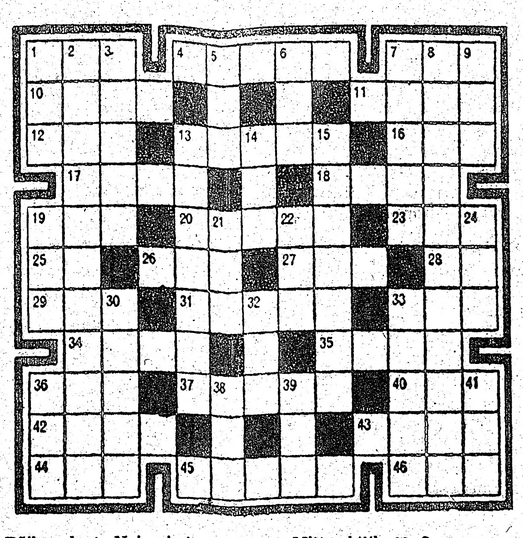

Põikread: 1. Naisenimi, 4. Lillilutaim, 7. Koht, 10. Pull, 11. Tiir, ring, 12. Peen karv, 13. Piits, 16. Tänav — prantsuse keeles, 17. Vulkaan Euroopas, 18. Muistsete egiptlaste püha loom, 19. Inimesel kõige suurem, 20. Küpsis, 23. Küsimus, 25. Noot, 26. Omaaegse eesti karikaturisti „allkiri", 27. Ajanäitaja, 28. Isiklik asesõna, 29. Eesti luuletaja, 31. Eesvanker, 33. Sadama kaldasein, 34. Himur, 35. Alluv, 36. Varajane koit, 37. Sülelus, 40. Uimastus, 42. Kala, 43. Määrsõna, 44. Apetiit, 45. Supinõu, 46. Näitav sõna.

Püstread: 1. Puudub tihti haigel, 2. Eesti kirjanduse suurteos, 3. Ebameeldiv, 5. Kõlbmatu maa, 6. Mehe hüüdnimi, 7. Veesõiduk, 8. Talvespordi ala, 9. Väga valge, 13. Linn Eestis, 14. Ohkamine, 15. Riietusese, 19. Mitte peal, 21. Kolmikvokaal, 22. Sidesõna, 24. Valge leib, 30. Mitte ohtlik, 32. Omaaegne raamatusari Eestis, 33. Toidunõu, 36. Ese, 38. Kuu, 39. Magamine, 41. Inglise naisenimi.

RISTSÕNA NR. 960 LAHENDUS

Põikread: 1. Linask, 6. Vanker, 10. Eales, 11. Sirkel, 12. Barett, 13. Parikas, 14. Erus, 16. Idee, 18. Saba, 19. Lihasupp, 22. Raag, 24. Kapriis, 25. Aksioom, 27. Tava, 29. Tanklaev, 32. Anum, 35. Erie, 36. Dali, 37. Kuuldus, 39. Valmis, 40. Tähtis, 41. Kulud, 42. Sassis, 43. Sealne.

Püstread: 1. Lasker, 2. Narrus, 3. Seep, 4. Kalahari, 5. Sevilla, 7. Alas, 8. Keeldu, 9. Rätsep, 12. Bach, 15. Saareke, 16. Istikud, 17. Epsom, 20. Igav, 21. Sagar, 23. Aste, 26. Kaagutus, 28. Avaldus, 29. Tervis, 30. Niilus, 31. Alus, 33. Mantel, 34. Niiske, 37. Kiri, 38. Säde.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES	Hind ¢	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Maria Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumelitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	35
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	3.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Seemepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	35
Leho Lumiste — Alamuse Andrus — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.20	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzerum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	3.50	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete pardel (luuletuskogu)	3.75	35

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	30
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolielalistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolielalistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

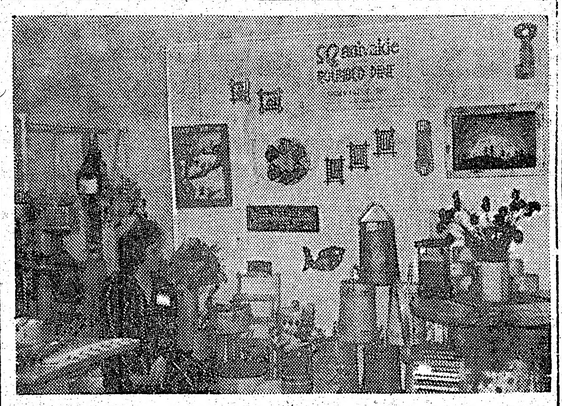

Eelmisel nädalal toimus Torontos suur kodumajanduse ja koduehitusega seotud väljapanekute näitus. Üheks osavõtjaks oli seal ka eestlane Manivald Aesma oma ümarvormiliste puutöödega. Pildil vaade tema mitmesugustele töödele, mille keskel istub pr. Aesma. Foto: Vaba Eestlane

„Maaparandustööd" okup. Eestis

Kuigi kodumaal on suured talude väljad ja põllud metsistunud ja söödis, käib seal samal ajal jutt maaparandustöödest, kuna see ei lähe sovhoosidele ja kolhoosidele midagi maksma, sest need tööd maksab kinni riik. Kuidas need maaparandustööd tegelikult käivad, selle kohta loeme okup. Eestis ilmuvast „Rahva Häälest".

Kahtlemata on see riigi suur abi põllumajandusele. Ent seda taunitavam on, et maaparandajad lasevad vahel riigil kinni maksta ka niisugused tööd, mida nad polegi teinud, või siis esitavad materjale ja rajatisi kallimana, kui on nende tegelik väärtus.

Näiteks kui kontrolliti üheksat maaparandusobjekti, kus oli tööd teinud „Eesti Põllumajandustehnika" Pärnu rajoonikoondis, siis ilmnes kaheksal objektil juurdekirjutusi.

Kokkuvõttes pidi rajoonikoondis riigieelarvesse tagasi maksma neli ja pool tuhat rubla.

Kuid ärgem unustagem, et niisugused kontrollmõõtmised pärast objektide valmimist on ikkagi ainult pistelised — kõigi objekte ja kogu tööd ei jõuta ju hiljem üle kontrollida. Samuti on osa tööde kohta tagantjärele võimatu öelda, missuguses ulatuses on neid tehtud. Sellepärast peaks juurdekirjutused avastama juba töö ajal või siis hiljemalt objekti ekspluatatsiooni andmisel selle tellija, antud juhul Pärnu Maaparanduse Valitsus.

Tihti jätavad maaparandajad üht-teist tegemata, kuid akteerivad selle tehtuna. Nii on asjatu otsida Tartu rajooni Emajõe kolhoosis Poksi objekti lviit kivisillutisega sissevoolunõva, Alatskivi sovhoosi Toruküla objektil plaatkindlustustega sissevoolunõvasid või Tartu näidissovhoosi Pakla objektil 29 ruutmeetrit raudbetoonplaate kraavinõlvadel, ehkki EPT Tartu rajoonikoondis on need kõik kirja pannud.

Õige hind kipub meelest minema ka siis, kui näiteks truubid ja purded ehitatakse varem plaanitust lühemad.

Nii juhtus raudbetoonpurretega Laeva sovhoosi Kämara maaparandusobjektil ja raudbetoontruupidega Koosa sovhoosi Kirepi objektil, kus tegi tööd Tartu rajoonikoondis. EPT Kingissepa rajoonikoondis ehitas Sõrve sovhoosis Tiirimetsa objektil raudbetoonpurrete asemel puust purded, kuid „unustas", et viimased on esimestest mitu korda odavamad. Selge see, et puust purre ajab asja samuti ära, ehkki peab vähem vastu; aga siis võta ka raha puu, mitte raudbetooni eest!

Niisamuti taandub küsimus teenimatult saadud tulule ka muu töö ja materjali puhul.

Näiteks selgub mõnikord, et maaparandajad ei ole kraavipervedele pannud huumusmulda, ehkki projekteerija võtab selle hinna alati komplekshinnasse.

Sama lugu on mineraalväetisega, mida tuleks külvata kraavipervedele. Vahel ütlevad maaparandajad ise: „Siia me mineraalväetist ei pannud, sel polnud mõtet." Oletame, et neil on õigus. Aga mineraalväetise hinna panevad nad objekti maksumusse...

Tervishoidlikud nõuanded

Keegi arst kord ütles, et inimesed ei sure vaid nad tapavad ise ennast. Igast looduse seadusest üleastumisele järgneb kindel karistus. Me lõikame seda mida külvame. Sellepärast on ülima tähtsusega teada ja järgida tervise eeskirjadele.

1. Hinga sügavalt puhast õhku. See on oluline eluks ja terviseks, kindlustab meile head söögiisu, avitab seedimist ja annab head und. Õhuta koduseid eluruume iga päev, nii talvel kui suvel.

2. Joo puhast vett, see puhastab sisikonda. Igaüks peaks päevas jooma 4—8 klaasi vett. Ära joo söögiaegadel vaid vahepeal ja hommikul tühjale ärgates.

3. Kehaline tegevus on väga tähtis. Igapäevane jalutamine, sirgelt rind ees, on hea kehaline harjutus ja soodustab vere ringvoolu.

4. Viibida päikese paistes välises õhus. Seda me vajame vähemalt 15 minutit päevas. Me saame sellest tervist ja vastupidavust.

5. Puhka kaheksa tundi igal ööl. Mine õhtul varakult magama, hilisõisest puhkusest ei ole nii palju kasu.

6. Söö tervendavat toitu korrapärastel aegadel, tavaliselt 3 korda päevas iga viie tunni järele. Ära söö vahepeal. Alga päeva tubli hommikueinega. Söö hästi lõuna ajal, aga õhtusöök olgu kasin. Igal söögiajal tarvita midagi toorest. Kasulikum on siiia puuvilja ja juurvilja eri söögiaegadel. Kui sa oled väsinud siis ära söö, sest kehal ei ole siis jõudu korralikult toidu seedimiseks. Hoidu liigsöömisest.

7. Ära tarvita mis on kehale kahjulik. Oa kohvi, hiina tee, shokolaad, kakao, cola joogid on ergutustoimelised ja kahjulikud närvisüsteemile. Tubakas on mürgine ja võib vähihaigust tekitada. Alkohol samuti hävitab me otsustusvõimet ja mõistust. Hoidu ka tugevatest maitseainetest, need on erutavad ja pole kasuks seedimisele. Suhkur on ülimalt rafineeritud ja konsentreeritud toitaine ja algpõhjuseks paljudele hädadele, ta sulgeb keha kanalikesed, soodustades hammaste, liigeste, veresoonte ja seljalülide lagunemist.

© Ernst Luebik, Eesti Arhiiv Ühendriikides juhataja, tähistas oma 75-aasta sünnipäeva. Juubilar oli kodumaal kaadriohvitser ja võttis koolipoisina osa Vabadussõjast.

Juta Kurmani kahekordne juubel

Hiljuti pühitses New Yorgi eestlaskonna markantne kultuuritegelane Juta Kurman oma 65 aasta sünnipäeva ja samal ajal täitus tal ümmargune 30 aastat muusikaarvustajana.

Sündinud Vändras Pärnumaal valmistas end alul ette kooliõpetaja kutsele, kuid siirdus hiljem siiski teatri ja muusiku kutsele. Lõpetas Teatrikooli Töölisteatri juures ja hiljem E. V. Tallinna Konservatooriumi prof. Alexander Ardeni lauluklassi diplomeeritud helikunstnikuna, milliseid diplome omab isegi kaks, viimane saavutatud New Yorgi College of Music aastal 1952. On tegev Eesti Helikunsti Keskuse juhatajana, Ülemaailise Eesti Naisliidu esinaisena, New Yorgi Naisklubi esinaisena üle 20 aasta, mille raames on korraldanud igakuise korralise programmi. Naisliidu juhatajana töötanud 12 aastat olles selle asutaja liige ja kuulub Balti Naiste Nõukogusse juhatuse liikmena.

Nende aastate vältel talletatud vaimuvara on korduvalt väljendust leidnud tema arvukatel esinemistel, küll kõnepuldis, küll andeka organiseerijana ja muusikaarvustajana. Ta on üks eesti naisi kellele on küllusesarvest puistatud vaimuandeid. Võiks nimetada vaid mõnda — olles diplomeeritud helikunstnik on ta asjatundjana erapooletult võimeline arvustama muusikaüritusi.

Ta omab osava sule, ühtki rida ei ilmu trükis, mis poleks viimistletud ja hästi läbimõeldud, kusjuures tema vormi ja värvi koloriit teeb nad lugejaile huvitavaks. Kõned, millega ta aastaid kuulajaid on vaimustanud, on nii esitatud, et ta teenitult on omandanud kuldsuu nime.

Juta Kurmani järjekindlus on tänaseni püsinud väsimatult ühtlasel nivool — ideaalne eesti ühiskonna jatkamine ja kultuuri edasikandmine on osa temast, nagu õhk mida ta hingab. Mingi materiaalse tasu hüvitus pole tasunud tema ideelist panust. Ta teeb seda, et eestlus ja eesti kultuur püsiks, teeb hingega ja tugeva isikupärasusega.

Korp. Fidentia, kuhu ta akadeemiliselt kuulub, on uhke oma andekale auvilistlasele ja soovib talle õnne ja jatkuvat jõudu edaspidiseks tööks.

ELLEN KUUSKNE

Kalju Käärik, tehn. litsentsiaat, oli Eesti Vabariigi aastapäeval aktusekõnelejaks Londoni eestlaste sealses Eesti Majas. Kalju Käärik, kes on Sandvikeni kõrvametallitehase Coromant keemilise uurimisosakonna juhatajaks Stokholmis, viibis Inglismaal ametiülesannetes, külastades mh. Sandvikeni inglise sõsarettevõtet Conventrys ja inglise ning shoti uurimisasutusi.

Erik Udami lugu okupeeritud Eestis:

Tagakiusatu ei hakanud KGB provokaatoriks

Meie lehe veergudel on varem kirjeldatud Erik Udami juhtumit, keda KGB püüdis värvata provokaatoriks, st. organiseerima Eestis ja Lätis teisitimõtlejate gruppe, kes nii olnuks otseselt KGB poolt kontrollitavad. Udam esines 1. juunil 1977 Moskvas kindral Pjotr Grigorenko korteris lääneajakirjanikele toimunud pressikonverentsil, kus ta nelle jutustas, et KGB-major Albert Molok on talle pakkunud 200.000 rubla kui ta võtab endale selle ülesande.

Grigorenko, läänes tuntud teisitimõtleja, lasti selle järele lääne, et teostada hädavajalikku operatsioone. Mõne päeva eest teatas Moskva, et temalt on ära võetud Nõukogude kodakondsus. Ta asub USA-s. Läände saabunud uus põrandaalune „Kroonika" kirjeldab Udami juhtu üksikasjaliselt.

Erik Udam on sündinud 1938 Tallinnas. Peale 22. Keskkooli lõpetamist astus ta 1955 TPI-sse, kuid arreteeriti samal aastal nõukogudevastase tegevuse süüdistusel. Põhjuseks oli rahvusliku sisuga ülieskutsete valmistamine ja ülespanemine Tallinna 2. Keskkooli teadetetahvlile 26. dets. 1955 mõistis ENSV Ülemkohus Erik Udami selle eest 6 aastaks vangi.

Pärast Stalini hukkamõistu 1956 ta vabastati 1956 aprillis koos karistuse kustutamisega.

Järgnevalt Erik Udam lõpetas 1961 TPI tööstusettevõtete elektrifitseerimise erialal, ning siirdus tööle „Volta" tehase Türi-Alliku filiaali. Ta on olnud ühtlasi silmapaistev sportlane: klassikalises maadluses on ta neljakordne Eesti noortemeister ning kahekordne täiskasvanute klassi meister (1957 ja 1960), kahekordne Lurichi auhinna võitja (1962 ja 1968).

Türi-Allikul arreteeriti ta 1962 teistkordselt. 1. dets. 1962 mõistis ENSV Ülemkohus Erik Udami 5½ aastaks vangi. Süüdistuseks oli osavõtt „Eesti Rahvuslaste Liidu" nimelisest noorteorganisatsioonist. Koos temaga mõisteti vangi teised organisatsiooni liikmed: Toivo Uibo, Enn Tarto, Jarmo Kiik, Valdo Reinart ja Priit Silla. Erik Udam eitas talle esitatud süüdistusi täielikult. Vangistusaja veetis ta Mordva ANSV-s Potma laagrites.

Seoses KGB arveteõiendamisega Eesti Demokraatliku Liikumise esindajate kallal 1974—1975 kutsuti Erik Udam eeluurimisele tunnistajana. 1975 oktoobris volitas töökoha kollektiiv — Metsamajanduse ja Loduskaitse TUI SKB — Erik Udamit ametiühingu esindajana osa võtma eesti demokraatide kohtuprotsessist ENSV Ülemkohtus.

Vaatamata sellele, et protsess oli välja kuulutatud avalikuna, Erik Udamit kohtusaali ei lastud.

Järgnevatel päevadel teostas KGB tema töökohas järeluurimise, kelle algatusel teda volitati kohtusse minema. Tühistati ametiühingu kosoleku otsus. Erik Udami kodus (Tallinn, Sõpruse pst. 196-31) pandi toime läbiotsimine, mille tulemusena võeti ära sõprade kirju (saadetud Leningradist ja Leedust ning eesti noorluuletajate masinakirjalisi luulekogumikke („Kamikadze", „Vigilia" jt.), samuti ilmutamata filme. Filmid ja kirjad tagastati, luulekogumikud jäeti KGB-sse. SKB juhtkonnale tehti ülesandeks koondada Erik Udam töölt 1. aprilliks 1976.

Kokkuleppel töökoha administratsiooniga lahkus Erik Udam töölt omal soovil.

Oma jutuajamiste kohta KGB ametniku Molokiga 1977 kevadel koostas Erik Udam avaliku kirja, mis oli adresseeritud Helsingi konverentsi Moskva järelvalvegrupile, ja mida on tutvustatud ka välismaal. Erik Udami mulje neist jutuajamistest oli, et KGB eesmärgiks on diskrediteerida kodanikuõiguste eest peetavat liikumist sellega, et luua KGB poolt finantseeritav provokatsiooniline organisatsioon, mille najal saaks „tõestada", nagu kujutaks nimetatud liikumine endast hästimakstavat tegevust lääne reaktsiooniliste ringkondade ja CIA eestvõtmisel.

Praegu töötab Erik Udam elektriinsener-projekteerijana Vabariiklikus Restaureerimisvalitsuses (Tallinn, Lai t. 29).

Ta on püsivalt KGB intensiivse järelvalve ja tagakiusamise all, mis järsult suurenes pärast KGB mahhinatsioonide paljastamist tema poolt.

1977 juulis ja augustis helistati Erik Udamile mitu korda KGB-st töökohta ja tehti ettepanek eraviisiliseks jutuajamiseks. Enamasti oli helistajaks major Molok, mitmel korral helistasid ka tundmatud isikud. 20. juuli paiku toimunud telefonikõne peale nõustus Erik Udam minema jutuajamisele KGB-sse, tingimusel, et Molok annab talle Restaureerimisvalitsuse ukse ees Laial tänaval üle ametliku kutse.

Erik Udam väljus oma töökohast kahe tunnistaja saatel. Neid nähes Molok põgenes kohtumispaigast.

Samuti on helistatud prokuratuurist ja KGB-st Restaureerimisvalitsuse administratsioonile ning nõutud mitmesuguseid andmeid Erik Udami kohta. Niisuguste telefonikõnede ilmseks eesmärgiks on tema isiku diskrediteerimine ja sallimatu õhkkonna loomine tema ümber töökohal. Tihti on Erik Udami ja tema lähemate tuttavate järel näha KGB jälitajaid ja nuuskureid — mõnikord varjatult, mõnikord provotseerivalt avalikult.

1977 oktoobri alguses vahetult enne oktoobripühi, kutsuti Erik Udam telefoni teel prokuratuuri, kuhu ta keeldus minemast anonüümse väljakutse peale (talle ei teatatud ka kutsumise põhjust).

Samal õhtul (4. nov.) ootasid teda kodu ukse ees kaks julgeolekuametnikku, kes esitasid talle kirjaliku kutse Pagari tänavale ilmumiseks ning panid ette kohe autos sinna sõita.

KGB-s hoiatas teda major Lillemaa nimeline ametnik tema tegevuse kohta ja võttis hoiatuse andmise kohta allkirja.

9. nov. 1977 saatis Erik Udam kirjaliku protesti NSVL peaprokurörile ja ühtlasi Helsingi konverentsi Moskva ja Leedu järelvalvegruppidele tema tagakiusamise kohta KGB poolt, nõudes selgitust, milles seisab tema riigivastane tegevus, ja mis alusel teda pidevalt jälitatakse.

16. nov. 1977 korraldas KGB Erik Udami korteris läbiotsimise, tuues ettekäändeks Leedu Helsingi konverentsi järelvalvegrupi liikme V. Petkuse süüasja. Ainsaks „asitõendiks" Erik Udami seosest süüdistatavaga oli Udami märkmik, milles leidus Petkuse aadress. Märkmik konfiskeeriti. Läbiotsimise aluseks oli kaks Leedu KGB poolt välja antud ja Leedu NSV prokuröri poolt sanktsioneeritud määrust (31. oktoobrist ja 14. novembrist 1977).

Läbiotsimisi toimetas kaks meeskonda.

Otsiti „Eesti, Läti ja Leedu Rahvusliku Peakomitee" dokumente, kirjutusmasinaid ja teisi esemeid, samuti tehti ettepanek anda välja relvad, lõhkeained ja pornograafiline kirjandus. Manukateks olid KGB poolt kaasa võetud Tallinna Merekooli õpilased Margus Suurkivi, Jüri Vann, Jaanus Berkmann ja Aleksander Valguta. Nende isikute suhted KGB-ga pole selged.

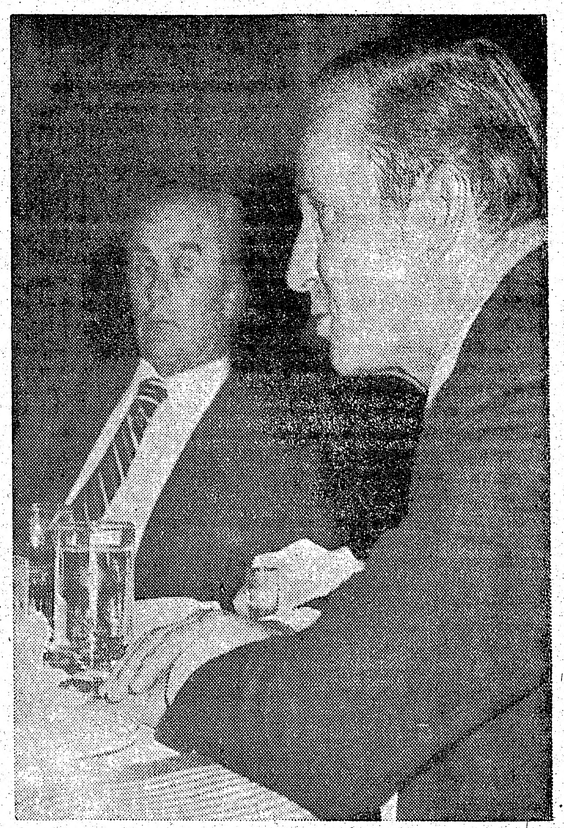

Venetsueelas tegutsev eestlasest suurtööstur Harry Männil viibis äsja Torontos nagu kirjeldasime seda „Vaba Eestlase" eelmises numbris. Pildil Harry Männil (esiplaanil) koos oma koolivenna Harri Toi'ga. Foto: Tommy Tomson

Õiendus

Neljapäeval, 13. aprillil, ilmunud „Vaba Eestlases" on esiküljel avaldatud Eesti Liit Kanadas peakoosoleku pildi allkirjas eksikombel ühe isiku nimi välja jäänud. Istuvad esireas vasakult on õiges versioonis: E. Tõmusk, R. Kreem, A. Truuvent (uus esimees), Ed. Riisna, J. Käis, Heli Kopti ja Tiiu Kaljurand.

Kiidusõnad eesti mesindusele

Juulis 1977 korraldati Üleliiduline mesindusalane seminar Eestis, mesindustöötajaid oli koos kõikidest „vennasvabariikidest". Eesrindlike, mesilasi mitmekülgselt kasutatavate maadena tõsteti esile Baltimaid, eriti Eestit. See oligi põhjuseks, miks seminar otsustati pidada siin. Peale ringkäike tõõnitati eeskujulikku korda Eesti mesilates: „Mee tootmine kui ka selle esmane töötlemine on siin kõige kultuursemal tasemel"! Imestati, et Eestis saadakse emadekasvanduses 2,3 — 2,5 paarunud mesilasema paarumisperekese kohta aastas, sama palju kui soojas Gruusias. Üks Moskva tegelasi mainis: „Eesti mesilate haljastusest ja korrast on eeskuju võtta isegi Mesinduse Instituudi mesilatel"!

o

Kirjutusele lisatud nappidelt piltidelt võib kinnitust leida eelnevale: Meeldivalt värvitud standard tarud, erinevates värvitoonides, et mesilastele hõlpsamaks teha oma pere leidmist. Madal taimmaterjal, et mitte asjatult tõkestada koormaga koju jõudvaid mesilasi, leidlikud joogiseadmed jne.

Õieti pole selles midagi uut neile, kes mäletavad meie kunagisi mesilasid 40. aasta eest, kas Antslas, Tartus, Vigalas või teisal. Ainult näeme, et leidub inimesi igasugustes olukordades, kes püüavad oma tegevuse- ja tööga ületada üldiselt valitsevat taset. Pilt näitab aga ka materjalide nappust. Standardtarude ehitamisel on kasutatud mitmes laiuses laudu, „punnitud" ja teisi.

A. V.

N. Liit Hiina . . .

(Algus lk. 2)

Kokkuvõttes öeldakse, et Hiina kõrgema juhtkonna ülesandeks on kõigi liitlaste liitmine ühiste pingutuste tegemiseks peavaenlase, N. Vene, vastu.

Teoorial „kolmest maailmast" on see väärtus, et ta avab Pekingi diplomaatiale mänguruumi ja õigustab nende diplomaatide tegevust maailmas.

EPL — ADILA

Ülikond ja 312 kg riisi aastas

BELGRAD — Iga kambodzhalane saab aastas riigilt ülikonna, 312 kg riisi ning kuus kg soola. See põhineb Kambodzha uue, revolutsioonilise ühiskonna määrusele, teadis üks Jugoslaavia ajaleht, mille reporter oli olnud kaks nädalat reisil Kambodzhas. Ta rääkis, et Kambodzha lõunaosas on käimas suur kollektiviseerimine. Kambodzhas on 2,5—3 miljonit linna elanikku viidud maale, kus nad on pandud kolhoosides tööle. Ajalehe teatel moodustavat kolhoosid uue revolutsioonilise ühiskonna põhialuse. Iga kolme kambodzhalase kohta jagatakse aastas umbes tonn riisi. Reporter ütles, et talle on öeldud, et nüüd on kõik inimesed samaväärsed ja et nüüd on kauba ostmine rahaga lõpetatud.

Kala- ja jahimeeste kevadpidu

Toronto kala- ja jahimeeste traditsiooniks on korraldada „Kalameeste Kevadpidu" märtsi kuul, millega tähistatakse seltsi talvisest tegevusest üleminekut suvisesele hooajale. Jahimehed õlitavad siis püssid ja ühinevad kalameestega, et nautida suvel ühiseid väljasõite kalarikastele järvedele.

Hiljuti Eesti Majas toimunud peole oli arvukalt seltsi liikmeid ja nende sõpru kokku tulnud. Tantsuks mängis Georg Iltali orkester suurendatud koosseisus, pakkudes sobivat ja head tantsumuusikat. Orkestrile lisandus meeldiva üllatusena Meinhard Niinvee, kes arvukaile lugudele oma kõlava tenoriga kaasa laulis ja lisaks esitas veel mitu meeleolulaulu ilma orkestri saateta. Vahepalaks mängis kalameestele lõõtsapilli V. Varik.

Ühéks peo atraktsiooniks oli 12-naelane järve lõhe, mis oli väljapandud F. Aadli poolt kalameestele kalade kogukaalu ennustamiseks. Parimaks kalameheks osutus hr. Tammela, kelle ennustus läks täpselt naelapea pihta.

Õngitsejate ja jahimeeste seltsi juhatus tänab peo külalisi ja kõiki neid, kes aitasid kaasa peo heaks korraminekuks.

JUHATUS

Soomlased kasutavad liigselt soola

KUOPIO — Prof. Jussi Huttunen pidas Kuopios korraldatud „südamepühapäeval" kõne, kus ta ütles, et soomlased kasutavad soola umbes kolm korda rohkem kui on kasulik, mis tekitab vererõhu suurenemist ja südamehaigusi. Soola kasutamine on Soomes maailma kõrgeim. Ida-soomlased (mehed) söövad umbes 16 grammi, lõuna-soomlased 14 grammi soola päevas, kuigi sobiv norm oleks alla viit grammi.

LUGEGE

Eesti Vabariigi 60. juubeliaastal eesti meeste võitlusteekonnast raamatus

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ADVOKAADID

ENN ALFRED

ADVOKAAT-NOTAR
Toom 1912, Royal Trust Tower, Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

VABA EESTLANE

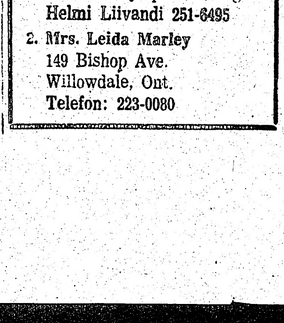

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 18. aprillil 1978 — Tuesday, April 18, 1978

KIREV MAAILM

STOKHOLM — Politsei on Rootsis 1977 avastanud 50% rohkem koduseid salaviinapõletajaid kui eelmisel aastal. Salajase viinapõletamise põhjuseks on viina kõrge hind ning inimeste rahanappus. 261 viinapõletajat avastati. Politsei arvates moodustab see ainult väikese osa nendest, kes seadusevastaselt kodus viina teevad.

VARSSAV — Poola politsei on korduvalt rünnanud ja peksnud ajaloolast Adam Michniki, kes sõitis Varssavist Krakovisse, et pidada ettekannet. Üliõpilased on katsunud Michniki kaitsta. Michnik on vangistatud, kuid hiljem jälle vabastatud.

NEW DELHI — India parlamendi alamkoda võttis vastu seaduse, millega tõsteti abiellumise miinimumivanuseks 18 seniselt 15-lt aastalt naistel ja meestel 21-le 18-lt aastalt. Seaduseelnõu tegijad loodavad, et see on üks viis ülerahvastumist tõkestada.

WASHINGTON — Tagantjärele on selgunud, et jaapani tehnikud töötasid intensiivselt aatompommi konstrueerimisega Teise maailmasõja lõpuaastatel. Nad ei uskunud, et aatompomm saaks valmis käesoleva sõja ajaks. Need USA teadlaste väited lükkavad ümber jaapanlaste väiteid, nagu „ei oleks jaapanlased ilalgi kasutanud taolist ebainimlikku relva".

STOKHOLM — Rootslaste hiljutine „ameerikaviha" hakkab lahtuma. Välispoliitilise instituudi andmetel peab ainult 17% rootslastest USA-d ohtlikuks Rootsile (1973 arvas seda 50%). Samal ajal arvab 27%, et N. Liit on ohtlik Rootsile (1973 — 19%). 33% pole rahul olukorraga USA-s aga 66%-le ei meeldi olukord N. Liidus.

NEW YORK — 1961. aastal 12% Liitunud Rahvaste Organisatsiooni liikmesriikidel olid juhtijateks sõjaväelased. Nüüd on nende arv tõusnud 28%-le, mis teeb 42 riiki 149 liikmesriigist. Dr. Welch, poliitilise teaduse professor Buffalo ülikoolis, arvab, et sõjalised juhid jäävad tulevikus veel mitmel pool valitsuse etteotsa.

AMSTERDAM — Vene pianist Jekaderina Novitskaja on tagaotsitud N. Liidu saatkonna poolt Hollandis. Kuuldavasti kavatseb pianist küsida asüüli Belgias. Ta kavatseb abielluda belgia muusiku Francois Jervyga. Alguses kavatseti pidada pulmad Moskvas, nüüd aga näib, et pianist peab kindlamaks mitte enam kodumaale tagasi minna.

WASHINGTON — Igal aastal 300 kuni 400 inimest on saanud surma redelilt kukkumisel ja 30.000 kuni 40.000 on saanud vigastada, mõned jäädes eluks ajaks kukkumise tõttu vigasteks. Enamus neist õnnetusist on juhtunud kodus või talumaja juures. Üldiselt on selle juures olnud tegevuseks värvimine, akende eest võtmine, akende pesemine ja TV-antennide üles seadmine või parandamine.

MISSISSAUGA — Endist Chrysler Canada laoruumide juhatajat karistati 18-kuulise vangistusega, kuna ta oli töötamise ajal oma autoga koju viinud rohkem kui ühe miljoni dollari väärtuses autode osasid, näiliselt olles kodu töö entusiast. Kohus pidas seda varguseks.

MOSKVA — Moskvas on uueks rahateenimise võtteks, et inimesed kruvivad autode küljest ära numbrisildid. Ilma numbrisildita auto ei tohi aga sõita, miilits võtab kinni. Numbri saab aga kätte 10-e rubla eest, kuid miilitsal on õigus nõuda eksijalt uue sõidueksami tegemist. Viimastest saavat aga vabaks paari kümnerublase autoinspektori taskusse torkamisega.

New Yorgi eestlaste „Vargamäe"

Möödunud laupäeva õhtul tõi New Yorgi Eesti Teater Toronto eestlastele lavaloominguliseks külakostiks A. H. Tammsaare romaani „Tõde ja õigus" I osa dramatiseeringu noore lavakunstniku Urmas Kärneri lavastusel. Lawrence Park Collegiate aulas toimunud teatrietendusel oli 500 teatrisõbra ümber, mis oli liiga vähe arvestades siinset eestlaskonda (isegi New Yorgis olid selle esietendusel 700 külastajat).

Nii New Yorgi kui ka Toronto eestlastele oli see kaasahaaravaks A. H. Tammsaare sajandat sünniaastat tähistavaks sündmuseks. „Tõde ja õigus" I on kirjaniku suurteoseks, millest A. Särevi meisterliku dramatiseeringu abil võis eriti mõista eesti inimese sidet maaga, armastust maa vastu, mis nii oluline on olnud eesti inimese omapära kujunemisel. Suurromaanist on dramatiseerija mõistnud valida just selle tuuma, milline seisukoht oli ka A. H. Tammsaarel enesel peale dramatiseeringuga tutvumist aastal 1932. „Vargamäega" algas Eestis dramatiseeringute ajajärk ja nüüdseks on peagu kogu Tammsaare looming (arvuliselt veerandsaja ringis) dramatiseeritud.

U. Kärnerile oli lavastus ka magistritööks ja võimalus sellele kaasaelamiseks andis juhuse igale teatrisõbrale oma hinnangu andmiseks. Ja see hinnang on väga hea. Et eesti noor valis Ameerika ülikoolis oma akadeemilise kraadi saavutamiseks eesti lavateose, näitab ta sidet oma kultuuripärandiga. Lavastus on tänapäevase teatrikunsti kohane ja tundus värskemana meie rutiinipärase lavastusteta tava kõrval. Ta oli suutnud sajanditaguse eesti talumiljöö elama panna inimeses olevate aegumatute eetiliste väärtuste püüdmisel või end nendest mööda libistamisel. Tema loodud lavakujud jäävad kauaks meelde ja lähendavad kirjandusteose lehekülgedel lihaks saanud karaktereid.

Dramatiseerija oli pearõhu asetanud kahe vastandkuju omavahelisele kemplemisele. Otto Walter range, piibelliku Vargamäe Eespere peremehe Andresena ja Ralf Sams Pearuna tegid need kujud usutavaks ja kuna lavastuse ajaline ulatus oli paarkümmend aastat, siis suutsid aja jooksul toimunud muudatusi ka osakujunduses väljendada kuigi kandsid paarkümmend aastat sama ülikondi.

Vargamäe Eespere inimestest oli Viiu Vanderer Andrese esimese naise Krõõda ja Aime Andra tema teise naise Mari osades. Esimeses oli seda õrna ja habrast, mis Pearule elulõpuni naiselikkuse ideaaliks jäi. Hoopis suure muudatuse tegi läbi teenijatüdrukust rõõmutuks perenaiseks saanud Mari, milline nõudlik osa oskuslikult ja tundeehtsalt läbi piltide arendati. Lühikestes osades oli Eespere rahvast veel Liilia Corradi Liisina, Mare Lind Maretina, Valdur Oinas noore Andresena ja Kaarei Laev Indrekuna. Eespere saunarahvast oli Olaf Sieberg Mari esimene mees Juss, Leo Anto saunamees Madis, Vally Kerjan tema ülijutukas naine. Kõigi nende elu oli kuidagi seotud range ja õigust otsiva Andrese piibliõiguslike normidega, millele alles noored julgesid täiskasvanuina protestimeeles vastu astuda.

Tagapere tormaka ja kavala peremehe alamad olid Asta Lind Pearu naisena, Jaan Kuuse nende poeg Joosep ja Mati Otsman sulane Jaagup. Kolmas grupp „Tõe ja õiguse" tegelasi olid naabrid, kus Eduard Kott kujutas Hundipalu Tiitu, Eino Männik Vihukse Antonit, Ell Tabur Vihukse eite, Tarmo Kirsimäe Rava Kustast, Aavo Harju Kingu Priidut, Rudolf Susi Kassiaru Jaskat, Raoul Lind Köstrit, Madis Linask rätsepat ja Robert Vänt kõrtsimeest. Vaatamata oma lühikesele esinemisele kõrtsistseenis ja ristseil, jäid mõned neist karakterkujudena meelde.

Väga kauni tausta jättis panoraamlik lavapilt Vargamäe väljadelt, mille oli valmistanud kunstnik Raoul Lind, kes oli kujundanud ka lavaehitused ja hoolitses valgustuse eest. Riietusala nõuandjaks oli Rein Wirkmaa, aga need uhked kasukad olid nagu liiga head selleaegses Põhja-Eesti talus. Lavastajal oli abiliseks Jaan Kuuse, kuna inspidendi osas Asta Lind.

„Vargamäe" oli suurepäraseks sündmuseks Toronto eestlaste elus. Oli tore kaasaelada Vargamäe meeste situatsioonikoomikale, olla jälgijaks võitluses tõe ja õiguse eest ning krutsikite vahel, mis igapäevases töös rühmamises olevate inimeste ellu tõi vaheldust. Vaheldust aga tõi see siinsetegi vaatajate ellu, pealegi veel aastal mil selle looja sünnist täitus 100 aastat.

Pärast etendust palju aplausi ja lilli. Eesti Kunstide Keskuse noorliikmete ja näiteringi poolt tervitas Anne Tüll, öeldes, et Urmas Kärner oli Tartu paviljonis esinemise ajal hakanud esimeseks noorliikmeks EKK juures. A. Tüll õnnitles kogu teatrit, et neil on selline noor ja oskustega lavastaja. Aga kõige enam õnnitles ta noort magistrit, kes valmistas kõigile eestlastele sellega rõõmu, et oma magistritööks oli valinud eesti suurkirjaniku töö.

Heinz Riivald laulab Torontos

Eeloleval pühapäeval, 23. aprillil toimub Torontos (Walter Hall'is, Toronto Ülikooli Edward Johnson hoones) T.E. Meeskoori aastakontsert. Külalissolistiks on meie tuntud tenor Heinz Riivald Ameerika Ühendriikidest.

H. Riivaldil on kavas H. Kändi „Kalevipoja kurtmine", R. Kalbeki „Saja, saja vihmakene", A. Karindi „Sind tervitame kuldpäike", J. Bleive „Koju käivad mu mõtted" ja lõpuks kolm A. Läte laulu „Primula veris", „Alpilill" ja „Kiigelaul". Klaveril on saatjaks Asta Riivald.

Jäädes tänavu kevadel viimaseks suuremaks kontserdiks, pakub meeskoor rikkaliku kava, mis peaks leidma hindamist kõigi laulusõprade poolt. Eriti väärtuslik on aga H. Riivaldi solistiosa olles küllaltki ulatuslik oma laulukunsti suurust esitama.

Cantate Domino tuluõhtu

Üheks möödunud pühapäeva sündmuseks, mis saalitäie rahvast kokku tõi, oli Peetri koguduse koori Cantate Domino tuluõhtu. Selle peamiselt laululine kava oli rahvusliku põhikoega ja jättis mõneti igatsusliku mulje. Tegevad olid enamuses oma koor, selle ansamblid ja solistid kuna üldjuhiks oli koorijuht Charles Kipper. Külalisteks oli noori rahvatantsijaid ja lauljaid.

Õhtu avas koori esimees Nelly Lind, seletades lühidalt miks neil oli vaja tuluõhtut korraldada. Koor käib kaugemal eestlaste keskustes esinemas, mis nõuab raha. Tuluõhtu aitaks siis seda sõidukulu kanda. Kooril on käesoleval kevadel kavas sõit Montreali, kus on ettenähtud mitu esinemist, üks koos prantslastega.

Kava esimesel poolel laulsid Elna Libe ja Harjo Tari duetti, siis H. Tari laulis kolm soololaulu, rahvaviisi ja kaks P. Tammeveski viisi, E. Libe laulis kaks P. Ardna laulu kuna kolmandaks solistiks oli Alli Vähi, kes laulis ühe rahvaviisi ja oli teise laulu juures koorisolistiks. Neli paari noori rahvatantsijaid keda akordionil saatis Tiiu Roiser, esitas kuus rahvatantsu, noored tüdarlapsed laulsid kolm laulu ja nende ettekannete vahel Leida Järvi esitas põimiku eesti rahvaluulest ja katke O. Lutsu „Kevadest" kuna Ingrid Kivi deklameeris ühe rahvalaulu.

Teise poole kavast täitis koor lauldes C. Kipperi juhatusel kolm laulu. Koori naisansambel laulis kaks laulu, topeltkvartett kaks laulu ja pärast kui L. Järvi oli deklameerinud K. Lepiku „Sajaaasta laulupeo laulu" järgnes koorilt H. Känd'i „Kaugel", mis viis kõigi mõtted kaugel asuvale kodumaale.

Pärast kava tänutähistati kõik esinejad ja solistid lilleõiega; see kinnntati rinda ka Salme Mäetammele, kes oli õhtul toimuva loterii heaks kogunud 68 eset ja K. Jõksile, kes teisena oli loterii korraldajaks. Lilleõis kinnitati rinda ka koguduse õpetajale praost O. Puhmile tema 17. apr. oleva sünnipäeva puhul ja lauldi talle kolmekordne elagu.

Lõpuks Tiiu Roiser avaldas tänu koori esimehele N. Linnule, kes suure töö oli teinud ettevalmistamisega. Pärast kava järgnes kohvi ja rikkalike võitudega loterii loosimine.

Riin Rivanool

Kohtuasi

Eks need Eestimaa mehed ole kanged tööviskajad ning rahakogujad ja sellesamapärast hakkas siis see Jürkanimeline kõige muu kõrval loomi kasvatama. Mitte piimalehmi, kellega palju tegemist on, aga lihtsalt lihaloomi, kes ise karjamaadel ringi luusivad ning oma söömaaegade eest hoolitsevad ja lüpsimuret nendega ei ole.

Jürka loomi armastas, sügas ühel sarvede vahelt, teisel pasutas kintsu pihta, kolmandal kratsis lõuaalt ja esialgu läks kõik hästi. Loomad olid traatidega piiratud metsa-all, traatidel elektrivool sees ja see pidi rohusöödjad kenasti kinni hoidma.

Juhtus siiski nii, et eelmisel suvel just sel nädalalõpul kui Jürka kodunt ära oli sõitnud, oli üks kavalatsorti lehm sarvega ühe traadi maha saanud, sedasi voolu ära katkestanud ja kogu loomakari puges selle alt välja. Eks ikka sinna paremaile rohumaile, mis arvatakse olevat teiselpool aeda.

Nii olid nad siis ka mitme naabri tagaaiad segi puistanud ja lõpuks jõudnud ühe Kaananimaa kõvera ninaga ja kange ärimehe kodu juurde, kes kohe taipas, et „ai-vai, siit võib teha ligemise arvel väikest Schnitti!" Sellepärast ajas tema siis need loomad oma lauta, pani kinni ja helistas Jürkale:

„Saad oma karja kätte, kui nii-ja-nii-palju kahjutasu maksad," ja nimetas õige kõrge hinna. „See on selle eest, et loomad mu kapsaaias tallasid, lillepeenrast üle astusid ja nende söötmine minu laudas maksab ka."

Jürka läks oma loomadele järele. Sellist raha tal polnud, ega olnud tahtmistki nii suurt summat maksta. Siit-maamees Joe andis siis 20 looma tagasi, aga kolm kõige paremat jättis pandiks, kuniks nõutud lunaraha ja loomade lisahoidmise eest veel rohkemgi kätte saab ja lubas anda asja kohtusse.

Järgmisel ööl olid viimased kolm looma Jürka laudas tagasi.

Joe vandus tulist kurja ja kuna kohalik politsei talle hea tuttav oli, siis kutsus selle kohale ja Jürkat süüdistati murdvarguses. Kuna Joe oma pea järgi asja alguses valesse kohtusse sisse andis, mis talle omajagu rahakest maksis, siis palkas ta nüüd kalli advokaadi ja Jürkal ei jäänud muud üle, kui võttis veel kallima.

Asi läks kohtusse. Omamaamees ja kõvera ninaga Joe süüdistas Jürkat — seda väljamaameest, kes küll ka oli siinse riigi kodanik, aga rohkem ikka võõras sissetungija.

Joe ütles siis kohtunikule: „Ega ma verejanuline ei ole, et polovernik Jürkale surmanuhtlust või võllatõmbamist nõuaksin, mida ta küll väärt oleks, aga lukumurdmise eest tuleb ta trellide taha pista ja selle rikkiku koha pealt lahti lasta, kus ta praegu haritud inimese kombel kõrge palga peal töötab."

Kui Jürka käest aru päriti, vastas see: „Lehmad lasin oma lauta küll, kui nad sinna juurde tulid. Iga loom tuleb koju, kui ta lahti pääseb, aga lukumurdmisest mina ei tea midagi ja ei olnud sel paigal luku kohtagi, kui sealt oma 20 looma esimesel päeval kätte sain ja seda teavad tunnistajadki."

Kohtunik kratsis kuklatagust ja tegi otsuse:

„Kaebus tühistada. Kuis saaks sellise kaebuse põhjal süüdi mõista ausat meest, kui lukumurdmise kohta pole tõendeid ega tunnistajaid!" Näis, et ühe rahatrahvi ta Jürkale ikka äramäärata oleks tahtnud küll, aga ei leidnud sihukest paragrahvi.

Joe vandus tulist kurja, maksis kohtukulud ning advokaadile ja lubas terve võltsi-täis maailma koos seadusemeestega õhku lasta. Võttis uue advokaadi ja ootab nüüd, millal tsiviilnõudmine Jürka vastu ette tuleb. Pisikese businessi ja tasu ajakulu eest peab ju ikka kätte saama! Jürka aga oleks nõus maksma ainult selle summa, mida olid väärt söötmiseks vajalikud heinapallid mõistliku hinnaga ja kuna ta on selline rohkem rehkendusala mees, tegi ta oma väljaarvestuse.

Kui kulud iga looma söötmisega oleksid nii suured, kui Joe nende eest nõuab, siis peaks selliseid lehmi-härgi küll söötma maasikate, vahukoore ning lillekapsaga ja joogivette aegajalt shampust ka tilgutama. Nõnda palju maksaks siis liha kilogramm, kui loom selleks tarbeks maha müüa.

Nüüd siis ootab Kaananimaamees Joe uut kohtupäeva, mis tal Eestimaamehe Jürkaga ees on ja kuna kohtuotsuse ja õigusega on ikka nii, et see on kas kõver või sirge, siis ei ole praegu mitte teada, kuidas läheb. Aga kõik maailma asjad jõuavad kord lõpule ja tuleb selgus sellessegi nii omal ajal või veidi hiljem ja tulemusi ei oska keegi ette äraarvestada.

Demonstratsioonid Gruusias vene keele vastu

MOSKVA — Gruusiast saabunud andmeil on seal toimunud suured protestidemonstratsioonid Moskva kavatsuste vastu, mis taotlevad gruusia keele asendamist vene keelega ametliku keelena. Tuhanded demonstrandid marssisid Tbilsi linna tänavatel ja nõudsid gruusia keelele ametliku õiguste andmist. Lõpuks oli kohalik partei peasekretär Shevardnaze sunnitud andma lubaduse, et küsimus võetakse uuesti arutusele.

Ärahüppaja oli Gromõko soosik

NEW YORK — Venelased süüdistavad, et äsja New Yorgis ära hüpanud vene diplomaat Arkadi Shevtshenko langes CIA mahinatsioonide ohvriks ning nõuavad tema välja andmist, Shvetshenko töötas kõrgel kohal Liitunud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadis ning teda peetakse kogenud eksperdiks relvastamise küsimuste alal. Maintakse, et Shvetshenko suureks toetajaks oli N. Liidu välisminister Gromõko, kes viis ta ka maailmaorganisatsiooni teenistusesse.

Viirlaidi luulet Toronto kirjandusajakirjas

Torontos veerandaastati ilmuv kirjandusajakiri „The Tamarick Review" avaldas oma 1978. a. talvenumbris Arved Viirlaidi „Kuus luuletust": „Kui sa näed", „Seisatu hetkeks", „Kõik oli eile", „Sügisõhtu Vormsil", „See" ja „Balti rannikul". Ingliskeelsed tõlked on teinud Taimi Ene Moks.

„The Tamarick Review" on kauni kujundusega 96-leheküljeline ajakiri (hinnaga $1.95 üksiknumber), kus avaldatakse töid Kanada uuemast kirjandusest. Käesolevas numbris kirjutavad mitmed kelle tagapõhi on etniline või kes on teistes maades süüdinud nagu poolatarist poetess Marta Zaborska. Teisi autoreid Earle Birney, katke John Metcalfe romaanist „General Ludd", luuletusi Susan Musgrave'ilt, Linda Pyke'ilt, Joe Rosenblatt'ilt, proosapalasid W. P. Kinsella'lt, G. Woodcock'ilt ja R. Bendahani fotosid. Hästi toimetatud ning kujundatud ajakiri trükitakse Toronto ülikooli trükikojas ja jätab ootuse järgmisega tutvumiseks.

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876

Nalja

Naine väljub koos arstiga haiglatoast, kus lebab tema mees ja küsib:

„Härra doktor, ütelge mulle tõtt! Kas mu mees on veel edaspidi võimeline nõusid pesema?"

Ma tean inimesi, kes salaja jõid, et avalikult purjus olla.

Lichtenberg

Uus juht Quebeci liberaalidele

QUEBEC — Quebeci linnas toimunud Quebeci provintsi liberaalide konverentsil valiti partei uueks juhiks tuntud ajakirjanik Claude Ryan, kes lõi ülekaalukalt oma vastaskandidaati Raymond Garneu'd. Claude Ryan'i peetakse Quebeci järgmistel provintsivalimistel väga tugevaks vastaseks separatistidele ja nende juhile Rene Levesque'le. Claude Ryan pooldab ühtset Kanadat, kuid tema seisukohtade alusel peab Ottawa tunduvalt oma seniseid seisukohta revideerima ja Quebeci provintsi eripositsiooniga arvestama kui ta tahab Kanada terviklust säilitada.

Sündmuste kalender

Reedel, 21. aprillil kell 8 õ. Tartu College'is pärnumaalaste kevadpidu.

Laupäeval, 22. aprillil kell 5 p.l. Peetri kiriku saalis Toronto Eesti Apostliku Õigeusu koguduse näitemüük-perekonnaõhtu.

Pühapäeval, 23. aprillil kell 3 p.l. Walter Hall'is (Toronto Ülikooli Edward Johnson Building) Toronto Eesti Meeskoori aastakontsert.

Pühapäeval, 23. aprillil kell 4 p.l. Vana Andrese koguduse 29. aastapäeva jumalateenistus ja kohvilaud.

Neljapäeval, 27. aprillil kell 7.30 õ. Central Technical kooli aulas Kalev-Estienne valikrühmade kevadesinemine „Liikumine harmoonias".